

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.....
บัณฑิตมหาบัณฑิต

ปริญญา

.....
บัญชี

สาขา

.....
การบัญชี

ภาควิชา

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไร
รายไตรมาส ผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย

The Relation between Audit Committee Characteristics and Quarterly Earnings
Management by Accruals: Evidence from the Stock Exchange of Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวปณิธาน สุจิระชาโต

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....
(รองศาสตราจารย์ศศิวิมล มีอำพล, D.B.A.)

หัวหน้าภาควิชา

.....
(รองศาสตราจารย์ธารินี พงศ์สุพัฒน์, Dr.rer.soc.oec.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส
ผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relation between Audit Committee Characteristics and Quarterly Earnings Management
by Accruals: Evidence from the Stock Exchange of Thailand

โดย

นางสาวปณิธาน สุจิรัชชาติ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบัตร
พ.ศ. 2552

ปณิธาน สุจิรัชชาติ 2552: ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการ
ตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย: กรณีศึกษาบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปริญญาบัญชัชมาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี
ภาควิชาการบัญชี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ศศิวิมล มีอำพล,
D.B.A. 110 หน้า

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ
คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบที่
ศึกษา คือ (1) ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) การเข้าร่วมประชุมของ
คณะกรรมการตรวจสอบ (3) ความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของ
คณะกรรมการตรวจสอบ และ(4) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ

การศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วง
ปี พ.ศ. 2546 – 2548 เป็นรายไตรมาส จำนวน 228 บริษัท ซึ่งวิธีการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ส่วน
คือ ส่วนแรกคำนวณหาการเปลี่ยนแปลงของรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยใช้
แบบจำลองของ Jones (1991) ส่วนสองทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการ
พึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ทั้ง 4 ด้าน
ซึ่งจะวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายไตรมาสและวิเคราะห์รวมทุกไตรมาสทั้งสิ้น 11 ไตรมาส

ผลการทดสอบ ณ ช่วงความเชื่อมั่นที่ 95% ไม่ว่าจะทดสอบความสัมพันธ์แยกรายไตรมาส
หรือว่ารวมทุกไตรมาส พบว่า ความรู้ความชำนาญด้านบัญชี การเงินและการตรวจสอบของ
คณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับ
พึงจ่ายอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบในด้านอื่น
อันประกอบไปด้วย ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม
ของคณะกรรมการตรวจสอบและขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ ไม่พบความสัมพันธ์กับ
การจัดการกำไรรายไตรมาสอย่างมีนัยสำคัญ

Panithan Sujirachato 2009: The Relation between Audit Committee Characteristics and Quarterly Earnings Management by Accruals: Evidence from the Stock Exchange of Thailand. Master of Accountancy, Major Field: Accounting, Department of Accounting. Thesis Advisor: Associate Professor Sasivimol Meeampol, D.B.A. 110 pages.

The purpose of this thesis was to study the relationship between audit committee characteristics and quarterly earnings management from the Stock Exchange of Thailand. The audit committee characteristics have 4 parts: (1) independence of audit committee members, (2) number of meetings of audit committee members, (3) qualifications and experience in accounting, finance and auditing the accounts of audit committee members, and (4) number of audit committee members.

The sample for the study was the 228 listed companies from 2003 to 2005 by quarter. Then, the data analysis had two steps. The first one was to examine quarterly earnings management by using Jones Model (1991), measures of quarterly discretionary accruals, and the difference between realized total quarterly accruals and predicted quarterly non-discretionary accruals. The second step was to test the correlation between discretionary accruals and 4 audit committee characteristics by quarter and total quarter 11 quarters.

As expected at 95% confidence interval, analyzed by quarter or total quarter , the qualifications and experience in accounting, finance and auditing the accounts was significantly negatively associated with quarterly earnings management or the greater the proportion of audit committee members with the existence of financial expertise, the lower the probability the managers will manage discretionary accruals for quarterly financial Statement. However, other characteristics were found to be unrelated, with no significant association between quarterly earnings management and independence or number of meetings or size of audit committee members.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

____ / ____ / ____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ รองศาสตราจารย์ศศิวิมล มีอำพล ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ปดิพัฒน์ จัตรอักษรพัฒน์ กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สันสกฤต วิจิตรเลขการ ประธานการสอบ รองศาสตราจารย์วิจิตรา พูลเพิ่มทรัพย์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย และ รองศาสตราจารย์อุษณา ภัทรมนตรี ที่กรุณาให้คำแนะนำให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเมื่อข้าพเจ้าประสบปัญหาและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยบริบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา อาศัย อาม่า ลุง ป้า น้า อา และญาติๆ ที่ให้การดูแลและคอยสนับสนุนในทุกการกระทำ รวมถึงกำลังใจจากน้องสาวทั้งสอง และขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ที่ร่วมศึกษาในชั้นเดียวกัน ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้โดยตลอด

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงผู้แต่งหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในการศึกษาครั้งนี้

สุดท้ายนี้ คุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน แต่หากมีข้อบกพร่องอันใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ปณิธาน สุจิราโต

มกราคม 2552

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	15
กรอบแนวคิดการศึกษา	28
สมมติฐานการศึกษา	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	36
แหล่งข้อมูล	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	39
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	44
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์	48
ผลการศึกษา	48
ข้อวิจารณ์	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	76
สรุปผลการศึกษา	76
ข้อเสนอแนะ	77
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	79
ภาคผนวก	83
ภาคผนวก ก รายชื่อของหลักสูตรที่ใช้ในการศึกษา	84
ภาคผนวก ข รายชื่อหลักสูตร ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่าง การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลง รายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร	95
ภาคผนวก ค การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้น	106
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	110

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการตรวจสอบ	29
2	สรุปจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยแบ่งตามอุตสาหกรรม	38
3	ผลการคำนวณ ค่ามากที่สุด ค่าน้อยสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรายการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรายไตรมาสของ ปี พ.ศ. 2546-2548 (หน่วย: ล้านบาท)	49
4	ผลการคำนวณ ค่ามากที่สุด ค่าน้อยสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้ และรายการสินทรัพย์ถาวร	50
5	ผลการคำนวณ ค่ามากที่สุด ค่าน้อยสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับ พึงจ่ายรวม กับการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร	52
6	สรุปค่าทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ ระหว่างการเปลี่ยนแปลง รายการพึงรับพึงจ่ายรวม กับการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้และรายการ สินทรัพย์ถาวร	53
7	สรุปค่าทางสถิติรวมของสมการความถดถอยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลง รายได้ และรายการสินทรัพย์ถาวร	54
8	สรุปค่าความแปรปรวนของสมการถดถอยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลงรายได้และ รายการสินทรัพย์ถาวร	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	เปรียบเทียบผลการคำนวณหาค่าการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดย ดุลยพินิจของผู้บริหาร ก่อนและหลังใส่ค่าสัมบูรณ์ (หน่วย: ล้านบาท)	55
10	สรุปผลการคำนวณ ค่ามากที่สุด ค่าน้อยสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานของคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ	56
11	ผลการคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของ คณะกรรมการตรวจสอบและการจัดการกำไรรายไตรมาส	57
12	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2546	59
13	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2546	60
14	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2546	61
15	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2547	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2547	63
17	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2547	64
18	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2547	65
19	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2548	66
20	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2548	67
21	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2548	68
22	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2548	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส รวมทั้งสิ้น 11 ไตรมาส	71
24	สรุปผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส	72
25	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	74
ตารางผนวกที่		
1	รายชื่อของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา	85
2	ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่าย รวมกับการเปลี่ยนแปลงรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร โดยเรียงตามชื่อ ย่อภาษาอังกฤษ	96

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1

กรอบแนวคิดการศึกษา

28

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 วิฤติเศรษฐกิจไทยเริ่มขึ้น และได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงยังต่อคนไทยทุกคน คำว่า “Good Governance” หรือ การกำกับดูแลที่ดี ก็ถูกกล่าวถึงอย่างต่อเนื่อง (นนทพล นิมสมบุญ, 2546) โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องกันว่า องค์กรหรือธุรกิจใดๆ จะสามารถเติบโตอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่เหมาะสมกับสถานะของกิจการนั้นๆ เป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2544) เพราะการที่บริษัทขาดระบบการควบคุมการบริหารกิจการที่ดี เป็นสาเหตุหนึ่งของความล้มเหลวที่เกิดขึ้นกับสถาบันการเงินและบริษัทที่มีกิจการขนาดใหญ่ และลูกหลานจนเกิดเป็นวิฤติเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา (คณิน สุบิน, 2543) นอกจากนี้แล้ว ประเทศไทยได้มีการประกาศลดตัวค่าเงินบาท และต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งรายงานจากต่างประเทศได้ให้ความเห็นว่า ระบบข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส ที่เป็นส่วนสำคัญทำให้เกิดวิฤติการณ์ในครั้งนี้ (อุษณา ภัทรมนตรี, 2543)

จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ประเทศไทยตกลงที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยในด้านวิชาชีพบัญชีได้มีการจัดตั้งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี ซึ่งมีผลต่อโครงสร้างการกำกับดูแลให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพบัญชีอย่างเป็นอิสระ และทำการผลักดันให้เกิดระบบการกำกับดูแลกิจการ รวมถึงการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ออกข้อกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต้องทำการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร โดยมีหน้าที่หลักในการดูแลการจัดทำและการเปิดเผยข้อมูลรายงานทางการเงิน อีกทั้งได้ออกข้อบังคับ เรื่อง การจัดทำและส่งงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน ฯ เพื่อให้รายงานทางการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วน มีความโปร่งใสและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ต่อมาเมื่อเดือนธันวาคม 2544 ข่าวสำคัญระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการบัญชี คือ การล้มละลายของบริษัทยักษ์ใหญ่ในสหรัฐอเมริกาที่ชื่อ เอนรอน (ENRON) ซึ่งเป็นบริษัทที่ค้าพลังงานและการโทรคมนาคม อยู่ในระดับชั้นนำของสหรัฐอเมริกา (อังครัตน์ เปรียบจริยวัฒน์, 2545) โดยมูลเหตุของการล้มละลาย ก็คือการขาดความเชื่อมั่นของสถาบันการเงินและผู้ลงทุนต่อบริษัทในด้านความโปร่งใส สุจริตและความเที่ยงธรรมในการบริหารงาน (ทรงเดช ประดิษฐ์สมานนท์, 2545) ซึ่ง กรณีของเอนรอน ถือเป็นตัวอย่างที่ดีว่า ไม่มีการกำกับดูแลการทำงานของผู้สอบบัญชี จนทำให้ผู้สอบบัญชี ไปร่วมมือกับลูกค้าตกแต่งบัญชี ใช้ Inside Information จนเสียหายหมด นี่ก็ เป็นสิ่งที่สำคัญ แต่ในปัจจุบันนี้ ถึงแม้ว่าเราจะบอกว่ามีมาตรฐาน มาตรการ และมี Audit Committee ซึ่งคิดว่าความเข้มงวดเพียงพอที่จะทำให้ได้ผล แต่คงจะใช้ไม่ได้เต็มที่เพราะเราขาดคนที่มีความซื่อสัตย์ ในการกำกับดูแลตรวจสอบผู้สอบบัญชี (นงเยาว์ ชัยเสรี, 2546) ตัวอย่างในประเทศไทย กรณีของ บริษัททรอยเน็ท บริษัทไดโอมอน กรุป และล่าสุดบริษัท ปิคนิก ที่ทำการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนและผู้เกี่ยวข้องเช่นกัน

แม้บทการบัญชีได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลการดำเนินงานว่า กิจกรรมมักใช้กำไรเป็นตัววัดผลการดำเนินงาน ในอดีตที่ผ่านมามักกำไรขาดทุนให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับตัววัดผลการดำเนินงานของหน่วยงานทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า กำไรสุทธิ (Net Income) ซึ่งเป็นรายการที่อยู่บรรทัดสุดท้ายของงบกำไรขาดทุนที่เรียกกันว่า “บรรทัดสุดท้าย” (Bottom Line) (นุชจรี พิเชฐกุล, 2547) นักลงทุนจำนวนมากจะใช้กำไรสุทธิในบรรทัดสุดท้ายของงบกำไรขาดทุนในแต่ละไตรมาสมาเป็นตัวกำหนด หรือเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจลงทุน ผู้บริหารบริษัทจึงสร้างภาพกำไรลงตา (บรรยง วิทยวีรศักดิ์, 2546) อาจเป็นเพราะข้อมูลกำไรที่ได้มาจากตัวเลขทางบัญชี นั้นเป็นข้อมูลทางบัญชีที่ผู้ใช้งบการเงินต้องอาศัยความเข้าใจอยู่ไม่น้อย จึงนำข้อมูลกำไรสุทธิที่แสดงอยู่ในงบกำไรขาดทุนนั้นไปใช้ ในการตัดสินใจ เนื่องจากข้อมูลดังกล่าว มีความง่ายต่อการนำไปใช้ เปรียบเทียบและทำความเข้าใจ โดยมีได้คำนึงว่ากำไรสุทธิที่แสดงอยู่นั้นเป็นกำไรที่สะท้อนผลประกอบการ และฐานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการ ณ เวลาดังกล่าวหรือไม่ และเมื่อปรัชญาของธุรกิจมีความต้องการกำไรสูงสุด ได้เกิดขึ้น ผู้บริหารอาจเกิดความกดดันในการบริหารงานให้ได้ตรงตามเป้าหมายที่กิจการตั้งไว้ จนนำไปสู่การแทรกแซงกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินของกิจการได้ ดังนั้นยอดกำไรของกิจการที่แสดงในรายงานทางการเงินจึงต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชี ให้สะท้อนฐานะทางการเงินและแนวโน้มของกิจการที่แท้จริง ผู้ใช้งบการเงินจะต้องวิเคราะห์กำไรควบคู่กับการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ภายนอกของกิจการ

คณะกรรมการตรวจสอบในฐานะตัวแทนของผู้ถือหุ้นด้านการตรวจสอบ และมีความใกล้ชิดกับข้อมูลทางการเงินในงบการเงินมากกว่าผู้สอบบัญชี ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือต่อสายตาของสาธารณชน เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบจะทำหน้าที่ส่งเสริมคุณภาพของการรายงานทางการเงิน ตลอดจนเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าข้อมูลที่นำเสนอในรายงานทางการเงินเป็นข้อมูลที่ได้รับการกลั่นกรองว่ามีความถูกต้องครบถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการตรวจสอบที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างถูกต้อง เหมาะสม จะมีส่วนช่วยให้งานของผู้สอบบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาในครั้งนี้ จึงเลือกทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีส่วนช่วยให้ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีความโปร่งใสและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรในงบการเงินรายไตรมาส ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ ในด้านองค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. ศึกษาถึงการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาในครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรในงบการเงินรายไตรมาสของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจะสะท้อนมุมมองในองค์กรที่มีคณะกรรมการตรวจสอบ หันมาให้ความสำคัญต่อบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบอันจะมีส่วนช่วยเพิ่มความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินได้
2. เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบที่เหมาะสม อีกทั้งสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้มีหน้าที่ในการพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี อันจะส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการ โดยยกระดับให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปและนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับสากล ต่อไป
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน หรือผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้ข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ที่ผ่านการตรวจสอบและแสดงความเห็นจากผู้สอบบัญชีแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2548 เป็นรายไตรมาส
2. เพื่อให้ข้อมูลอยู่บนพื้นฐานของกฎระเบียบข้อบังคับที่เหมือนกัน ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ จึงไม่ครอบคลุมถึงบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จะกล่าวต่อไปนี้ ธนาคาร (Banking) เงินทุนและหลักทรัพย์ (Finance and Securities) ประกันภัยและประกันชีวิต

(Insurance) เนื่องจากทั้ง 3 กลุ่มนี้ เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของหน่วยงานเฉพาะที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังมีลักษณะการดำเนินงาน และโครงสร้างของงบการเงินที่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่น รวมถึงฟื้นฟูกิจการ (Rehabco) เนื่องจากเป็นช่วงที่ไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ กลุ่มตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) และธุรกิจขนาดกลาง (SMEs) เนื่องจากไม่สามารถจำแนกกลุ่มอุตสาหกรรมได้ชัดเจน จึงไม่สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันได้

นิยามศัพท์

การจัดการกำไร (Earnings Management) หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับรายการพึงรับพึงจ่ายเป็นการที่ผู้บริหารเข้าแทรกแซงกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน โดยอาศัยดุลยพินิจภายใต้มาตรฐานที่กำหนด ในเรื่องของกระบวนการจัดทำงบการเงินที่ไม่ชัดเจน คลุมเครือ โดยนำเสนอต่อบุคคลภายนอกด้วยความจงใจที่จะสร้างภาพลักษณ์ของผลการดำเนินงานให้แปรเปลี่ยนไปในทิศทางที่ต้องการและเป็นไปตามความคาดหวังของผู้บริหาร

คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committees) หมายถึง กรรมการที่ทำหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานภายใน อันได้แก่ การจัดทำรายงานทางการเงิน การวางระบบและการตรวจสอบภายใน รวมถึงการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนแสดงข้อมูลอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และโปร่งใส ภายใต้การกำกับดูแลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

รายการพึงรับพึงจ่าย (Accruals) หมายถึง การบันทึกรายรับ หรือรายจ่ายที่เกิดขึ้นแล้ว แม้ว่าจะยังไม่ได้รับเงินสดเข้ามาหรือจ่ายเงินสดออกไปก็ตาม ซึ่งจะกระทบกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการในอนาคตได้ เนื่องจากกำไรสุทธิของบริษัทประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานกับรายการพึงรับพึงจ่าย โดยกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็นรายการเงินสดที่เกิดขึ้นในงวดนั้น ดังนั้นถ้าบริษัทต้องการจัดการกำไรจะสามารถทำผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย โดยการรับรู้รายได้ก่อนถึงแม้ไม่ได้มีเงินสดเข้ามา และชะลอการรับรู้ค่าใช้จ่ายออกไป

รายการพึงรับพึงจ่าย (Accruals) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบ่งตามระยะเวลา ได้แก่ ระยะสั้น (Current Accruals) และระยะยาว (Long-term Accruals) และแบ่งตามการควบคุม ได้แก่ ที่ผู้บริหารควบคุมได้ (Discretionary Accruals) กับที่บริษัทควบคุมไม่ได้ (Non-Discretionary Accruals)

รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดขึ้นจากผู้บริหาร (Discretionary Accruals) หมายถึง รายการพึงรับพึงจ่ายซึ่งถูกควบคุมจากบริษัทเป็นรายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการควบคุมของผู้บริหาร

รายการพึงรับพึงจ่ายจากการดำเนินธุรกิจ (Non-Discretionary Accruals) หมายถึง รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจไม่สามารถควบคุมได้ เกี่ยวข้องกับระดับการเติบโตของยอดขายในอุตสาหกรรม รวมถึงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสถานะต่างๆ ไป ของเศรษฐกิจ

รายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้น (Current Accruals) หมายถึง รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนหรือหนี้สินหมุนเวียน และเกี่ยวกับการดำเนินงานวันต่อวัน ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารสามารถเปลี่ยนรายการพึงรับพึงจ่ายโดยการบันทึกรายการรับรู้รายได้ล่วงหน้า ชะลอการจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ การบันทึกรายการหนี้สินน้อยๆ และ/หรือ เปลี่ยนนโยบายในการบันทึกบัญชี เป็นต้น

รายการพึงรับพึงจ่ายระยะยาว (Long-term Accruals) หมายถึง รายการพึงรับพึงจ่าย ที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนสินทรัพย์ระยะยาวหรือหนี้สินระยะยาว เช่นการชะลอการจ่ายค่าเสื่อมราคา การรับรู้รายได้จากรายการพิเศษ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร สิ่งพิมพ์ รวมถึงผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถประมวลความรู้ที่ได้จากการทบทวนเอกสารดังกล่าว ออกเป็น 4 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)
- 1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการกำไร
- 1.3 รูปแบบของการจัดการกำไร
- 1.4 แรงจูงใจของการจัดการกำไรรายไตรมาส
- 1.5 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ

2. ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการกำไร
- 2.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

4. สมมติฐานการศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

สาเหตุของการจัดการกำไรรายไตรมาสของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถอธิบายได้โดยใช้ทฤษฎีตัวแทน แนวความคิดและแรงจูงใจของการจัดการ

กำไร และรูปแบบของการจัดการกำไร รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบโดยมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีตัวแทน Agency Theory

Jensen and Meckling (1976) กล่าวว่าความสัมพันธ์ของตัวแทนจะเกิดขึ้นภายใต้สัญญาโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง คือ ตัวการ (The Principal) ได้จ้างตัวแทน (The Agent) ในการให้บริการและดำเนินการแทน หรือมอบอำนาจการตัดสินใจให้แก่ตัวแทนเพื่อกระทำการแทนตน โดยตัวการพยายามควบคุมตัวแทนไม่ให้ดำเนินการที่ไม่เหมาะสมและให้แรงจูงใจที่จะทำให้ตัวแทนดำเนินการอย่างเหมาะสม

ความเป็นตัวแทน หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เกิดจากความยินยอมพร้อมใจระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่ายโดยที่บุคคลฝ่ายหนึ่ง คือ ตัวแทน ตกลงที่จะทำการในฐานะที่เป็นตัวแทนให้กับอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ตัวการ ทฤษฎีตัวแทน จึงมองว่าทุกคนในองค์กรย่อมมีแรงผลักดันในการทำทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารจะพยายามหาหนทางในการสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับกิจการก็ต่อเมื่อหนทางดังกล่าวเอื้อประโยชน์ให้กับตัวเองด้วย ทฤษฎีตัวแทนจึงอยู่ภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่าผู้เป็นเจ้าของกิจการ (ผู้ถือหุ้น) กับผู้บริหารต่างมีความขัดแย้งกันทางด้านผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยที่ผู้บริหารจะสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดให้กับตัวเองโดยไม่คำนึงว่าจะก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดต่อผู้เป็นเจ้าของกิจการหรือไม่ ผู้เป็นเจ้าของกิจการ จึงต้องมีเครื่องมือในการติดตามสอดส่องการปฏิบัติงานของตัวแทนเพื่อให้กระบวนการสัญญาที่ทำไว้ต่อกันบรรลุผลและป้องกันไม่ให้ผู้บริหารสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรทรัพยากรไปสู่ตัวเองนอกเหนือจากผลตอบแทนที่ตกลงกันในสัญญาหรือมีพฤติกรรมฉ้อฉลในหน้าที่รวมทั้งการทำธุรกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายกับกิจการตามมา เครื่องมือที่ผู้ถือหุ้นใช้ในการติดตามสอดส่องดังกล่าวนั้นก็คือ คณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งเป็นบุคคลกลางที่มาจากการแต่งตั้งของผู้ถือหุ้นและคอยตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้เกิดความมั่นใจว่าผู้บริหารจะปฏิบัติตามสัญญาที่ทำขึ้นกับผู้ถือหุ้น โดยจะสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปของรายงานทางการเงินได้

ดังนั้นคณะกรรมการตรวจสอบตามทฤษฎีตัวแทนจึงเป็นสื่อกลางที่บุคคลฝ่ายต่างๆ ที่เข้ามาร่วมทำสัญญาใช้ในการวัดความสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในสัญญาว่าบรรลุผลเพียงใด นอกจากนี้ยังใช้ในการติดตามสอดส่องการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ของสัญญาที่ได้ทำไว้หรือไม่ ตลอดจนใช้ในการสานวัตถุประสงค์ของสัญญาต่าง ที่ทำไว้ให้เป็นจริง ดังนั้น ผู้ถือหุ้นจึงมีแรงจูงใจที่จะต้องจัดให้มีระบบที่เหมาะสมในการสอดคล้องติดตามการปฏิบัติงานของกิจการรวมทั้งการเลือกใช้นโยบายบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสมกับกิจการด้วย

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการกำไร

เนื่องจากแม่บทการบัญชีได้กำหนดข้อสมมติ (Underlying Assumption) ในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน เพื่อให้งบการเงินบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องการให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งข้อสมมติอันหนึ่งกำหนดไว้ว่างบการเงินที่จัดทำขึ้นนั้นควรใช้เกณฑ์คงค้างหรือเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย (Accrual Basis) เนื่องจากเกณฑ์พึงรับพึงจ่ายนั้นจะทำการบันทึกรายการและจะรับรู้เหตุการณ์ทางบัญชีเมื่อเกิดขึ้น ถึงแม้ว่าจะยังมิได้มีการรับหรือจ่ายเงินสดออกไป เพื่อให้งบการเงินแสดงผลการดำเนินงานของแต่ละเวลานั้นเป็นไปอย่างเหมาะสมโดยอาศัยรายการตามเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย ดังนั้น กำไร (ขาดทุน) สุทธิทางการบัญชี ที่เกิดขึ้นจึงได้รวมการรับรู้รายการตามเกณฑ์พึงรับพึงจ่ายไว้ด้วย จึงส่งผลให้กำไร (ขาดทุน) สุทธิทางบัญชีไม่เท่ากับกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน ซึ่งอาจจะน้อยกว่าหรือมากกว่าก็ได้

รายการตามเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย จะกระทบกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการในอนาคตได้ เนื่องจากกำไรสุทธิของบริษัทประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานกับรายการตามเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย โดยกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็นรายการเงินสดที่เกิดขึ้นในงวดนั้น ดังนั้น ถ้าบริษัทหรือผู้บริหารต้องการจัดการกำไรจะสามารถทำผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย โดยการรับรู้รายได้ก่อนถึงแม้ยังมิได้รับเงินสดเข้ามาและ/หรือ ชะลอค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายออกไปก่อน เพื่อเพิ่มกำไรสุทธิในงวดปัจจุบัน ในทางตรงกันข้ามก็อาจทำการรับรู้ค่าใช้จ่ายให้เร็วขึ้นและ/หรือ เลื่อนการรับรู้รายได้ออกไป เพื่อลดกำไรสุทธิในงวดปัจจุบัน

ประกอบกับพรบ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กำหนดให้บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ต้องจัดทำและส่งงบการเงินรายไตรมาส เพื่อรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทต่อสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ซึ่งงบการเงินรายไตรมาสหรืองบการเงินระหว่างกาล ให้จัดทำขึ้น ภายใต้อัตราฐานการบัญชี ฉบับที่ 41 เรื่องงบการเงินระหว่างกาล และแม่บทการบัญชี ในส่วนของรูปแบบและกระบวนการจัดทำ โดยรวมไม่แตกต่างจากงบการเงินประจำปี จะมีความแตกต่างจากงบการเงินประจำปี จากข้อด้านระยะเวลาในการจัดทำ และความน่าเชื่อถือต่อความถูกต้อง ความครบถ้วนของงบการเงินรายไตรมาส ซึ่ง

ต้องอาศัยบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือเข้าทำการตรวจสอบและการยืนยันโดยการแสดงความคิดเห็นผ่านรายงาน นั่นคือ ผู้สอบบัญชี แต่งบการเงินรายไตรมาสทำได้แค่เพียงสอบทานเท่านั้น เนื่องจากข้อด้านเวลาของผู้สอบบัญชีเองด้วย จึงทำให้รายงานดังกล่าวเป็นหนึ่งในทางเลือกของผู้บริหารที่จะทำการแทรกแซงเพื่อทำการปรับแต่งผลการดำเนินงานของกิจการ

อย่างไรก็ดีการจัดการกำไรมีทั้งข้อดีและข้อเสียต่อบริษัท กล่าวคือ ข้อเสียจากการจัดแต่งกำไร ได้แก่ ต้นทุนทางกฎหมายที่เกิดขึ้นเมื่อบริษัทถูกตรวจสอบว่ามีการตกแต่งงบการเงิน ค่าปรับ ต้นทุนจากการเสียชื่อเสียงหรือการขาดความน่าเชื่อถือ ต้นทุนค่าเสียโอกาส รวมถึงโอกาสที่กิจการจะขาดสภาพคล่องอันเนื่องมาจากการนำกำไรในอนาคตมาใช้ในงวดปัจจุบันก่อน เนื่องจากกำไรของบริษัท คำนวณได้จาก รายได้หักด้วยค่าใช้จ่าย ดังนั้น กำไรในอนาคตอาจลดน้อยลง อันเนื่องมาจากรายได้ที่บริษัทจะได้รับในงวดถัดไปนำมารับรู้ในงวดนี้ หรือค่าใช้จ่ายที่บริษัทต้องจ่ายในงวดนี้นำไปจ่ายในงวดถัดไป ซึ่งในอนาคตบริษัทก็ได้รับผลกระทบจากการกระทำเหล่านี้ ส่วนข้อดีต่อบริษัท คือ การจัดการกำไรให้แสดงผลประกอบการและฐานะการเงินที่ดีก่อให้เกิดแรงจูงใจให้นักลงทุนรายใหม่เข้ามาลงทุนและเป็นการรักษาผู้ถือหุ้นเดิมให้คงอยู่กับกิจการต่อไป

รูปแบบของการจัดการกำไร

รูปแบบของการจัดการกำไร มีหลากหลายรูปแบบความแนวคิด ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการกำไรตามแนวคิดของ Mulford and Comiskey (1996 อ้างใน วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543) จำแนก ไว้ดังนี้

1.1 การเพิ่มกำไรของงวดปัจจุบันให้สูงขึ้น (Boosting current-year performance) เช่น การรับรู้รายได้เร็วกว่าที่ควรจะเป็น การสร้างรายได้ที่ไม่มีทางจะเกิดขึ้นได้จริง การขยับรายได้ของงวดบัญชีถัดไปเข้ามาเป็นรายได้ของงวดบัญชีปัจจุบัน การบันทึกค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าความเป็นจริง โดยการตั้งค่าใช้จ่ายบางรายการเป็นต้นทุนสินทรัพย์ การกำหนดระยะเวลาการตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีหรือสินทรัพย์อื่นที่ยาวนานกว่าความเป็นจริง โดยแสดงมูลค่าสินทรัพย์บางรายการสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ (Realizable Value) (เช่น ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ เงินลงทุนในหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด) การไม่บันทึกรายการค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเป็นหนี้สิน เป็นต้น

1.2 การกำหนดช่วงเวลาที่จะทำให้การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Timed Management Actions) เช่น การตัดสินใจขายสินทรัพย์ที่ได้มาในราคาต่ำ (เช่น ที่ดิน) ในช่วงเวลาที่ราคาของสินทรัพย์นั้นปรับตัวสูงขึ้นเพื่อชดเชยกับผลการดำเนินงานที่ลดลง การตัดสินใจในลักษณะนี้จึงเท่ากับเป็นการที่ฝ่ายบริหารซื้อเวลาเพื่อตกแต่งผลการดำเนินงานที่แท้จริงจะปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ Timed Management Actions ยังครอบคลุมถึงการชะลอค่าใช้จ่ายดำเนินงานบางรายการออกไปเพื่อเพิ่มกำไรของงวดปัจจุบัน เช่น ค่าโฆษณา ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ค่าฝึกอบรม เป็นต้น

1.3 การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีไปตามดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary accounting changes) เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชีหรือประมาณการทางบัญชีซึ่งไม่ได้เป็นไปตามข้อกำหนดใหม่ ๆ ของมาตรฐานการบัญชี หากแต่เป็นไปตามดุลยพินิจของฝ่ายบริหารโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มกำไรของงวดปัจจุบันเป็นสำคัญอย่างไรก็ตาม Discretionary accounting changes ยังครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชีหรือประมาณการทางบัญชีเพื่อให้การแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในงวดต่อไปถูกต้องตามควรและเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้กำไรและสินทรัพย์ของกิจการลดลง แต่ช่วยให้ผลการดำเนินงานฐานะการเงินของกิจการสามารถเปรียบเทียบกับกิจการที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันได้

1.4 การลดกำไรของงวดปัจจุบันลง (Reducing current year performance) เช่น การลดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวรลง การตัดจำหน่ายค่าความนิยมของกิจการที่ซื้อมาในอัตราเร่ง การพิจารณาสินทรัพย์บางรายการเป็นรายการที่มีการเสื่อมในมูลค่าลงเพื่อเร่งการตัดจำหน่ายเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน การตั้งสำรองลับ (เช่น การตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ การตั้งค่าเผื่อสินค้าล้าสมัยในจำนวนที่สูงเกินกว่าความเป็นจริง) การตั้งภาระหนี้สินในจำนวนที่สูงเกินกว่าความเป็นจริง (เช่น ค่ารับประกันการซ่อมฟรี ค่าประกันภัยค้ำจำย ภาษีเงินได้ค้ำจำย)

1.5 การล้างบาง (The big bath) มีลักษณะคล้ายคลึงกับการลดกำไรของงวดปัจจุบันลง ทั้งนี้โดยการล้างผลขาดทุนทั้งหมดให้หมดไปในงวดปัจจุบัน เพื่อให้สามารถแสดงกำไรในอนาคตต่อไปได้โดยไม่ยาก

2. รูปแบบการจัดการกำไรตามแนวคิดของ Ayres (1994 อ้างใน วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543) จำแนกไว้ดังนี้

2.1 การจัดการรายการพึงรับพึงจ่าย (Accruals Management) หมายถึง การปรับเปลี่ยนประมาณการทางบัญชี (เช่น อายุการใช้งานของทรัพย์สินจำนวนที่คาดว่าจะเก็บได้จากลูกหนี้ ตลอดจนจำนวนเงินที่ค้างขึ้นเป็นรายการค้างรับ/ค้างจ่าย/จ่ายล่วงหน้า/รับล่วงหน้า ณ วันสิ้นงวดบัญชี) เพื่อเกลี้ยกล่อมให้ไปสู่ทิศทางของเป้าหมายกำไร ที่ผู้บริหารต้องการ Ayres ได้ให้ความเห็นว่า แม้จะเป็นการยากต่อการที่ผู้ใช้งบการเงินภายนอกจะจับการเปลี่ยนแปลงจากหลักการบัญชี จากงบการเงิน การวิเคราะห์รูปแบบหรือทิศทางของรายการค้างรับ/ค้างจ่าย/จ่ายล่วงหน้า/รับล่วงหน้าต่างๆ อาจช่วยให้ผู้วิเคราะห์มองเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสดของกิจการที่กำลังเคลื่อนไหวไปคนละทิศทางกับรายการเหล่านี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามไม่จำเป็นว่าผู้ลงทุนจะต้องมองยอดขายที่เพิ่มขึ้นจากการที่กิจการมีการผ่อนปรนเงื่อนไขการเก็บเงินจากลูกหนี้เป็นข่าวดีเสมอไป กล่าวคือยอดขายที่เพิ่มขึ้นอาจเป็นสัญญาณเตือนภัยว่ากิจการนั้นกำลังเริ่มตกอยู่ในสภาพใกล้ล้มละลาย เนื่องจากกิจการที่ล้มละลายส่วนใหญ่มักมีสาเหตุมาจากเงื่อนไขการชำระเงินที่ให้กับลูกหนี้มีความหละหลวม จนทำให้ยอดลูกหนี้พอกพูนสูงขึ้นเรื่อยๆ

2.2 การรับเอาข้อผ่อนปรนของมาตรฐานการบัญชีมาใช้อย่างเป็นทางการ (Adoption of Mandatory Accounting Policies) ถือเป็นรูปแบบที่สองของการจัดการกำไร ซึ่งเป็นเรื่องของการตัดสินใจของผู้บริหารเกี่ยวกับงวดบัญชีที่กิจการจะเริ่มรับเอามาตรฐานการบัญชีที่ทางการประกาศใช้มาใช้อย่างเป็นทางการ การตัดสินใจดังกล่าวเป็นผลพวงมาจากมาตรฐานการบัญชีใหม่ๆ ที่มีการออกมาในระยะหลัง ๆ มีจำนวนมาก ประกอบกับการที่มาตรฐานการบัญชีมาใช้เป็นทางการจึงเปิดโอกาสให้ผู้บริหารในการตัดสินใจว่าจะเลือกรับเอามาตรฐานการบัญชีนั้นมาใช้หรือไม่จึงจะเกิดผลดีต่อภาพลักษณ์ทางการเงินของกิจการมากที่สุด

2.3 การเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชี (Voluntary Accounting Changes) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงจากหลักการบัญชีที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปไปสู่อีกหลักการบัญชีหนึ่งที่ผู้บริหารเชื่อว่าจะช่วยสร้างภาพลักษณ์ของผลการดำเนินงานได้ดีกว่า ได้ตั้งข้อสังเกตว่าแม้ว่ากิจการไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชีที่ใช้อยู่ได้บ่อยครั้งตามอำเภอใจ แต่ก็มีความเป็นไปได้ที่กิจการจะเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชีหลาย ๆ หลักพร้อมกันไปในช่วงบัญชีเดียวกันหรือค่อยๆ เปลี่ยนแปลงหลักการบัญชีแต่ละเรื่องไปเรื่อย ๆ ในแต่ละงวดบัญชี

แรงจูงใจในการจัดการกำไรรายไตรมาส

แรงจูงใจในการจัดการกำไรรายไตรมาส เกิดจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

1. งบการเงินรายไตรมาสไม่ได้ผ่านการตรวจสอบและแสดงความเห็นจากผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีได้แค่ทำการสอบทานแต่ไม่ได้ทำการตรวจสอบอย่างละเอียด จึงทำให้ง่ายต่อการตกแต่งงบการเงินรายไตรมาสมากกว่างบการเงินงวดประจำปี
2. ผลตอบแทนของผู้บริหารภายใต้ผลการดำเนินงาน ทำให้ผู้บริหารต้องการสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเอง
3. แรงกระตุ้นของผู้ถือหุ้นเนื่องจาก ผู้ถือหุ้นมีความต้องการให้ผลประกอบการของบริษัทออกมาดีเพื่อผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นที่ดีตามไปด้วย
4. ผู้บริหารต้องการสร้างราคาหุ้นเพื่อแสวงหาผลกำไรในการซื้อขายหุ้น
5. หลักการบัญชีมีให้เลือกปฏิบัติหลายวิธี กำไรของบริษัทจะเปลี่ยนไปตามวิธีการบัญชีที่เลือก ผู้บริหารบริษัทจึงมักเลือกใช้วิธีที่เอื้อประโยชน์ให้ตนเองมากที่สุด
6. แรงกดดันจากนักวิเคราะห์หุ้นที่ติดตามข่าวการรายงานผลกำไรรายไตรมาสของบริษัท เพื่อนำข้อมูลนั้นมาทำการวิเคราะห์และนำเสนอความเป็นไปได้ของการลงทุนทำให้ผู้บริหารเกิดความกดดัน จนนำไปสู่การแทรกแซงกระบวนการจัดทำงบการเงินรายไตรมาส

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบ ตามประกาศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2542 ได้กำหนดคุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committees) เพื่อให้บริษัทมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance)

คณะกรรมการตรวจสอบต้องมียกประกอบ ดังต่อไปนี้

1. เป็นกรรมการของบริษัท
2. ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการของบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท และ
3. มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน

คุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบไปด้วย

1. ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 5 ของทุนชำระแล้วของบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ให้นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย
2. เป็นกรรมการที่ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานในบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม บริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท รวมทั้งไม่เป็นลูกจ้าง พนักงาน หรือที่ปรึกษาที่ได้รับเงินเดือนประจำจากบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม บริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท
3. เป็นกรรมการที่ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมทั้งในด้านการเงินและบริหารงานของบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท และรวมถึงไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียในลักษณะดังกล่าวในเวลา 1 ปีก่อน ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบ ยกเว้นคณะกรรมการของบริษัทได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วเห็นว่าการเคยมีประโยชน์หรือส่วนได้เสียนั้นจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบ
4. เป็นกรรมการที่ไม่ใช่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือญาติสนิทของผู้บริหาร หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท
5. เป็นกรรมการที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเป็นตัวแทนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกรรมการของบริษัท ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

จากการตรวจเอกสารผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ แบ่งผลการศึกษาในอดีตออกเป็น 2 เรื่อง คือ การจัดการกำไร และ คณะกรรมการการตรวจสอบ โดยมีผลการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการกำไรในประเทศ

แวนวัน ปรังค์ธวัช (2545) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการกำไรและการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน โดยตัวแปรทดสอบการจัดการกำไรคือการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร การศึกษาใช้ตัวอย่างของหุ้นสามัญเพิ่มทุน 115 บริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระหว่าง พ.ศ. 2539 – 2543 ทดสอบโดยใช้แบบจำลอง modified Jones (1991) วิธีการทดสอบเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงกำไรกับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ส่วนสองทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนของหุ้นกับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ผลการศึกษาพบว่าการจัดการกำไรในช่วงปีเพิ่มทุนส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงกำไรเพิ่มขึ้นในปีเพิ่มทุนผ่านการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจฝ่ายบริหารแต่ไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงกำไรหลังการเพิ่มทุนได้ พบความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนเกินปกติของหุ้น 2 ปีหลังการเพิ่มทุนกับการจัดการกำไรอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่านักลงทุนไม่ได้คาดการณ์เกี่ยวกับการจัดการกำไรในงบการเงิน และยังสนใจกำไรของบริษัทในปีก่อนเพิ่มทุนมากกว่าสนใจข้อมูลที่ซับซ้อนในงบการเงิน

สุดารัตน์ ตราหยก (2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรและการกำกับดูแลของบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุนซึ่งวัดจากการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารกับโครงสร้างการกำกับดูแล ซึ่งประกอบด้วย (1) ขนาดของกรรมการ (2) องค์ประกอบของคณะกรรมการ (3) คุณภาพการตรวจสอบ และ (4) ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ ใช้แบบจำลอง modified Jones (1991) โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบเชิงพหุ และใช้ข้อมูลภาคตัดขวางในปี พ.ศ. 2543 – 2546 (รวม 4 ปี) ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการไม่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไรของบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุน นอกจากนี้ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างการจัดการกำไรกับคุณภาพการตรวจสอบและ

ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ แต่พบว่าขนาดของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการกำไรของบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่ม

มัลลิกา เลหาสิลปัสมจิตร (2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายก่อนการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบปริมาณการจัดการกำไรก่อนและหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทุกบริษัทยกเว้นหมวดอุตสาหกรรมเงินทุนหลักทรัพย์ ธนาคาร ประกันภัยและประกันชีวิต ข้อมูลที่ใช้ทดสอบแบ่งเป็นข้อมูลก่อนและหลังตั้งคณะกรรมการตรวจสอบใช้ข้อมูลจากงบการเงิน ปี พ.ศ.2538 – 2541 (4 ปี) และพ.ศ. 2542 – 2545 (4 ปี) โดยการจัดการกำไรใช้ตัวแทนเป็น รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยค่าสัมบูรณ์ของรายการพึงรับพึงจ่ายก่อนและหลังจัดตั้ง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งคำนวณจากผลต่างระหว่างยอดรวมของการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายและรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานที่ประมาณขึ้น โดยใช้สมการวิเคราะห์ความถดถอยภาคตัดขวาง ตามตัวแบบของ Jones (1991) โดยผลการศึกษาพบว่า การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีผลต่อการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการกำไรในต่างประเทศ

Healy (1985) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย และผลกำไรภายใต้แผนการให้ผลตอบแทนแก่ผู้บริหาร เมื่อผลตอบแทนของผู้บริหารขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงาน ซึ่งผู้บริหารอาจจะทำการปรับปรุงรายการพึงรับพึงจ่ายสูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับทิศทางที่จะสร้างผลตอบแทนที่สูงให้กับผู้บริหาร โดยในปีใดที่มีกำไรต่ำและไม่มีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนในปีนี้ ผู้บริหารอาจตั้งรายการพึงรับพึงจ่ายให้สูงขึ้นเร่งให้ค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในปีนี้ (เพราะในปีถัดไปผู้บริหารมีโอกาสนในการทำกำไรเพื่อผลตอบแทนที่สูงขึ้น)

Healy ให้ความหมายของรายการพึงรับพึงจ่ายว่า เป็นผลแตกต่างระหว่างกำไรทางบัญชีและกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน โดยที่กระแสเงินสดจากการดำเนินงานเกิดจากเงินทุนหมุนเวียนจากการดำเนินงาน หักด้วยการเปลี่ยนแปลงในสินค้าคงเหลือ และการเปลี่ยนแปลงในบัญชีลูกหนี้ บวกด้วยการเปลี่ยนแปลงในบัญชีเจ้าหนี้การค้า และเจ้าหนี้ภาษีอากร (Income Taxes Payable) โดยใช้ยอดรวมของรายการพึงรับพึงจ่าย (Total Accruals) เป็นตัวแทนของรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals) ซึ่งมีสมมติฐานว่า ยอดรวมของรายการ

พึงรับพึงจ่ายเป็นรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยไม่ได้ทำการแบ่งแยกระหว่างรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ (Non-Discretionary Accruals) กับรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร ดังนั้นอาจมองได้ว่า ในกรณีที่ผู้บริหารไม่ใช้การจัดการกำไร ยอดรวมรายการพึงรับพึงจ่ายในปีจะเท่ากับศูนย์ และยอดรวมของการเปลี่ยนแปลงในรายการเงินทุนหมุนเวียนที่ไม่เป็นตัวเงิน (Non-Cash) หักค่าเสื่อมราคาก็จะเป็นศูนย์ ซึ่งสรุปความหมายได้ว่า การเปลี่ยนแปลงในยอดรวมของรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดขึ้น เกิดจากการจัดการตัวเลขกำไรของผู้บริหาร ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน คือผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะเลือกเพิ่มหรือลดรายการพึงรับพึงจ่ายขึ้นอยู่กับการต้องการของผู้บริหาร เพื่อผลประโยชน์ภายใต้แผนการให้ผลตอบแทนแก่ผู้บริหาร

DeAngelo (1986) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับมูลค่าตามบัญชีเป็นตัวแทนของมูลค่าตลาด กรณีศึกษาการเข้าครอบงำกิจการ โดยการซื้อหุ้นคืนจากสาธารณชน จากการก่อหนี้ (Management Buyouts) โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 64 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ ในนิวยอร์ก และอเมริกา (New York and American Exchange) ระหว่างปี พ.ศ. 2516–2525 โดยผู้ถือหุ้นภายนอกต้องการที่จะให้ผู้บริหารทำให้มูลค่าของกิจการสูงเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อให้ราคาหุ้นสูงขึ้น แต่ผู้บริหารต้องการที่จะทำให้บริษัทมีมูลค่าต่ำ เพื่อที่จะทำการซื้อหุ้นคืน ซึ่งผู้บริหารอยู่ในตำแหน่งที่มีโอกาสที่จะสามารถจัดการกำไร ผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายเพื่อทำให้กิจการมีมูลค่าต่ำได้ ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมต่อผู้ถือหุ้นภายนอก โดย DeAngelo ได้อธิบายถึงเหตุผลที่อาจจะเป็นไปได้ในเรื่องการตกแต่งตัวเลข โดยการลดตัวเลขกำไรเนื่องจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างบริษัท ผู้ถือหุ้น และนักลงทุน

DeAngelo ใช้แนวคิดรายการพึงรับพึงจ่ายที่พัฒนามาขึ้นโดย Healy ซึ่งมีข้อในเรื่องของการแยกระหว่างรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ และรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่ง DeAngelo คิดว่าในกรณีที่รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจมีสัดส่วนที่สูงกว่ารายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดขึ้น ยอดรวมรายการพึงรับพึงจ่ายอาจจะไม่เป็นตัวแทนที่ดีในการหารายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร DeAngelo จึงเปลี่ยนจากการใช้ยอดรายการพึงรับพึงจ่ายรวม เป็นการใช้ในการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม (Changes in Total Accruals) เพื่อเป็นตัวแทนของรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่ง DeAngelo ถือว่าผู้บริหารไม่สามารถที่จะตกแต่งรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจได้ ซึ่งเมื่อเวลาเปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมจะไม่มี การเปลี่ยนแปลง ทำให้รายการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานมีผลแตกต่างเท่ากับศูนย์ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับ

พึงจ่ายรวมที่เกิดขึ้น ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งมีแนวคิดที่สอดคล้องกับ Healy ว่ารายการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารเป็นผลมาจากการตกแต่งตัวเลขโดยผู้บริหารของกิจการ โดยผลการศึกษาไม่สามารถสนับสนุนสมมติฐานว่า มีการจัดการกำไรก่อนที่จะมีการซื้อหุ้นคืนโดยผู้บริหาร

Jones (1991) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการกำไรเพื่อประโยชน์ในการขอรับเงินช่วยเหลือในกรณีกิจการได้รับการผ่อนปรนในเรื่องกฎเกณฑ์การนำเข้าในช่วงที่มีการตรวจสอบจากหน่วยงานราชการ โดยทำการทดสอบบริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกา 23 บริษัท จาก 5 กลุ่มอุตสาหกรรม (อุปกรณ์รถยนต์ คาร์บอนสตีล คอปเปอร์ และอุตสาหกรรมรองเท้า) ที่ยื่นขอเงินช่วยเหลือในกรณีที่ได้รับผลกระทบจากสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ เข้ามาแบ่งส่วนแบ่งทางการตลาด เนื่องจากข้อในการนำเข้าสินค้า ซึ่งบริษัทจะต้องแสดงถึงกำไรที่ลดลงจากผลกระทบดังกล่าว Jones คิดว่าอาจจะทำให้มีการตกแต่งกำไรให้ต่ำลงโดยผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายมีผลทำให้ยอดกำไรของบริษัทต่ำลง ผลของการศึกษาสรุปว่า มีรายได้ลดลงและมีความเป็นไปได้ ที่จะมีการจัดการกำไรผ่านรายการถึงรับพึงจ่าย

Jones ได้ใช้แนวคิดที่แตกต่างจาก Healy และ De Angelo ในเรื่องการแยกระหว่างรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ และรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร และมีแนวคิดเหมือนกันในลักษณะที่รายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร เป็นรายการที่เกิดจากการตกแต่งตัวเลข โดยสร้างสมการขึ้นใหม่เพื่อควบคุมปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญของการศึกษารั้งนี้ โดยการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ จะเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง โดยทำการเพิ่มตัวแปรสินทรัพย์ถาวรที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (Gross Property, Plant and Equipment) และการเปลี่ยนแปลงยอดขายได้ (Change in Revenues) โดยใช้สมการถดถอยกำลังสองน้อยที่สุด (Generalized Least Squares) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจกับการเปลี่ยนแปลงรายได้ และสินทรัพย์ถาวร เพื่อหารายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานโดยประมาณ ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานว่า มีการจัดการกำไรในระหว่างปีที่มีการตรวจสอบแม้จะมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยซึ่งก็มีความเป็นไปได้ ที่จะมีการจัดการกำไรและผู้บริหารโดยอาศัยแบบจำลองการประมาณการรายการพึงรับพึงจ่ายของ Jones(1991)ซึ่งทำการแบ่งแยกระหว่างรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ และรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพทางเศรษฐกิจ เช่น การเปลี่ยนแปลงของยอดขายได้และสินทรัพย์ถาวร

ผู้วิจัยในขณะนั้นได้ใช้แบบจำลองของ Jones และใช้ในการคาดคะเนการประมาณรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ ส่วนรายการประมาณการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร จะถูกแยกออกมา หรือเรียกว่าการประมาณการที่ผิดพลาด (Predict Error)

Jones ได้พัฒนาตัวแบบเกี่ยวกับการจัดการกำไรจากตัวแบบของ DeAngelo (1986) ซึ่งตัวแบบของ DeAngelo จะใช้การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม (Change in Total Accruals) เพื่อประมาณการรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงาน (Nondiscretionary Accruals) ส่วนรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals) จะเกิดจากผลของความแตกต่างระหว่างรายการพึงรับพึงจ่ายรวมในงวด (Current Total Accrual) กับรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานที่ประมาณขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมสามารถแยกส่วนได้ตามสมการนี้

$$\Delta TA_{it} = (TA_{it} - TA_{it-k}) = (DA_{it} - DA_{it-k}) + (NA_{it} - NA_{it-k})$$

โดยที่

ΔTA_{it}	=	การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม ของบริษัท i ในปี t
TA_{it}	=	รายการพึงรับพึงจ่ายรวม ของบริษัท i ในปี t
DA_{it}	=	รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ของบริษัท i ในปี t
NA_{it}	=	รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงาน ของบริษัท i ในปี t
TA_{it-k}	=	รายการพึงรับพึงจ่ายรวม ของบริษัท i ในปี t-k
DA_{it-k}	=	รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ของบริษัท i ในปี t-k
NA_{it-k}	=	รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงาน ของบริษัท i ในปี t-k
I	=	บริษัท i โดยที่ i มีค่าตั้งแต่ 1 – N
T	=	ปีที่ t โดยที่ t มีค่าตั้งแต่ 1 – T
K	=	1

ตัวแบบของ DeAngelo (1986) ซึ่งถือว่าการเปลี่ยนแปลงของรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงาน ($NA_{it} - NA_{it-k}$) จะมีค่าเป็นศูนย์ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม ($TA_{it} - TA_{it-k}$) จะเท่ากับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร ($DA_{it} - DA_{it-k}$) โดยมีชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานจะเท่ากับการ

เปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร เพราะว่าการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ จะคงที่และไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาเปลี่ยนไป ซึ่ง Jones ได้ทำการปรับปรุงตัวแบบของ DeAngelo ที่ไม่ได้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของกิจการหรืออุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานะเศรษฐกิจ Jones ได้ทำการเพิ่มตัวแปรการเปลี่ยนแปลงในยอดขายได้ และยอดของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (Gross Property, Plant, and Equipment) เพื่อใช้ในการควบคุมการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่าย ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจตามปกติ เมื่อสภาพเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป

การที่ต้องนำยอดการเปลี่ยนแปลงของรายได้มาใช้ เนื่องจากยอดรวมรายการพึงรับพึงจ่ายรวมเป็นการเปลี่ยนแปลงของบัญชีเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital Accounts) เช่น ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ และเจ้าหนี้การค้า ซึ่งอาจมียอดที่เปลี่ยนแปลงไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในยอดของรายได้ จากการที่ Jones ใช้ยอดรายได้เป็นตัวควบคุม เนื่องจากเขาเชื่อว่ายอดรายได้จะไม่เบี่ยงเบนไปตามการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายและระดับของบัญชีที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ใช้ในการควบคุมการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

Jones ใช้ค่ากำลังสองน้อยที่สุด (Least Squares) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างรายการพึงรับพึงจ่าย การเปลี่ยนแปลงของรายได้และที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และคำนวณหาค่าที่คลาดเคลื่อนไปจากการประมาณการ (Predict Error) ได้ตามสมการ

$$TA_{it} / A_{it-1} = \alpha_i [1 / A_{it-1}] + \beta_{1i} [\Delta REV_{it} / A_{it-1}] + \beta_{2i} [PPE_{it} / A_{it-1}] + \varepsilon_{it}$$

โดย

TA_{it} = ยอดรวมของรายการพึงรับพึงจ่ายของบริษัท i ในปี t

ΔREV_{it} = รายได้ของบริษัท i ในปี t หักรายได้ในปี t-1

PPE_{it} = ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ยอดก่อนหักค่าเสื่อมราคาของบริษัท i ในปี t

A_{it-1} = ยอดรวมในทรัพย์สินของบริษัท i ในปี t-1

ε_{it} = ค่าความคลาดเคลื่อนของบริษัท i ในปี t

หรือ

$$\varepsilon_{it} = TA_{it} / A_{it-1} - (\alpha_i [1 / A_{it-1}] + \beta_{1i} [\Delta REV_{it} / A_{it-1}] + \beta_{2i} [PPE_{it} / A_{it-1}])$$

โดยที่ระดับรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร ขึ้นอยู่กับค่าความคลาดเคลื่อนของ $\mathcal{E}_{it}$

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายทั้งสามแนวคิด ซึ่งเป็นต้นแบบเกี่ยวกับการจัดการกำไรที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในงานวิจัยในต่างประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วย อีกทั้งยังได้นำผลในเรื่องของการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ในงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบในประเทศไทย

ศนิพร จันทรสถาพร (2546) ได้ทำการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการกำกับดูแลกิจการและศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในเกี่ยวกับระดับความมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบในหน้าที่การกำกับดูแลกิจการ กลุ่มตัวอย่าง 300 ท่าน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยและการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ โดยผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในมีความเห็นว่าคณะกรรมการตรวจสอบชุดปัจจุบันของบริษัทสามารถปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลกิจการได้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้คณะกรรมการตรวจสอบมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกิจการแบ่งได้เป็น 2 ปัจจัยใหญ่คือ (1) ปัจจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะตัวของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่ ปัจจัยคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ ปัจจัยความรู้ความเชี่ยวชาญ และปัจจัยบทบาทการเป็นผู้ประสานงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) ปัจจัยด้านอำนาจที่ได้รับมอบหมายจากองค์กร ได้แก่ ปัจจัยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ และปัจจัยการสนับสนุนฝ่ายตรวจสอบภายในโดยพิจารณาอำนาจหน้าที่ของคุณให้โทษ ปัจจัยทุกตัวล้วนมีความสำคัญในการอธิบายความมีประสิทธิภาพในหน้าที่การกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพในหน้าที่การกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบ คือ ปัจจัยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ปัจจัยบทบาทการเป็นผู้ประสานงานของคณะกรรมการตรวจสอบ และปัจจัยการสนับสนุนฝ่ายตรวจสอบภายใน

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (2546) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของกรรมการตรวจสอบจากแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวคิดและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

ตรวจสอบในประเทศไทย โดยส่งไปยังกรรมการตรวจสอบบริษัทจดทะเบียนทุกท่าน (1,095 ชุด) และได้รับแบบสอบถามกลับมา 153 ท่าน ซึ่งมีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งและคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ ส่วนใหญ่ร้อยละ 67 มีประสิทธิภาพในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจสอบอยู่ระหว่าง 3-5 ปี และส่วนใหญ่ร้อยละ 83 ดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจสอบ 1-2 บริษัท โดยร้อยละ 51 มีทั้งคุณสมบัติและประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงิน ขณะที่ร้อยละ 21 มีเพียงประสบการณ์อย่างเดียว และร้อยละ 3 มีเพียงคุณสมบัติอย่างเดียว เป็นที่น่าสังเกตว่าร้อยละ 25 ของกรรมการตรวจสอบที่ตอบแบบสอบถามไม่มีทั้งคุณสมบัติและประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงิน

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบ ร้อยละ 90 เห็นว่าการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเป็นไปเพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง ส่วนร้อยละ 7 เห็นว่าจัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ เท่านั้น ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ ในแต่ละเรื่องมีความสำคัญ โดยให้ความสำคัญแก่หน้าที่ในการสอบทานรายงานทางการเงินมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสอบทานระบบการควบคุมและตรวจสอบภายใน การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย การเปิดเผยข้อมูลเมื่อเกิดรายการเกี่ยวโยงหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การจัดทำรายงานกิจกรรมของกรรมการตรวจสอบ และอันดับสุดท้าย คือ การคัดเลือก แต่งตั้ง และเสนอค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี

ในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า กรรมการตรวจสอบได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอบทานรายงานทางการเงินมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลเมื่อเกิดรายการเกี่ยวโยงหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และการจัดทำรายงานกิจกรรมของกรรมการตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าการสอบทานระบบการควบคุมและตรวจสอบภายในมีการปฏิบัติในระดับที่น้อยกว่าการให้ความสำคัญ นอกจากนี้ ยังได้มีการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติงานและความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี การสอบทานให้บริษัทมีการประเมินความเสี่ยงและบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม และการพิจารณาเห็นชอบในการแต่งตั้ง โยกย้าย ถอดถอน เลิกจ้าง และพิจารณาความดีความชอบแก่หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและความเป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ

ที่สำคัญที่สุด คือ การปฏิบัติหน้าที่และแสดงความเห็นอย่างเป็นอิสระ รองลงมาได้แก่ การไม่เป็นตัวแทนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกรรมการและผู้ถือหุ้นใหญ่ การไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน การไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียทั้งทางตรงและทางอ้อมในด้านการเงินและการบริหารงาน การไม่เป็นผู้เกี่ยวข้องหรือญาติสนิทของผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นใหญ่ และอันดับสุดท้าย คือ การถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 5 จากผลสำรวจนี้ ร้อยละ 91 เห็นด้วยหากตลาดหลักทรัพย์ฯ จะมีการกำหนดให้กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ต้องมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงิน โดยจากผลสำรวจพบว่า ร้อยละ 98 มีกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ที่มีความรู้หรือประสบการณ์ดังกล่าว

4. การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการตรวจสอบส่วนใหญ่ร้อยละ 76 ประชุมปีละ 4-8 ครั้ง ใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 1-3 ชั่วโมง อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่ามีคณะกรรมการตรวจสอบร้อยละ 3 ที่มีการประชุมเพียงปีละ 1-3 ครั้งเท่านั้น ทั้งนี้ กรรมการตรวจสอบมีความมั่นใจว่าตนมีความรู้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ทักท้วง และเสนอแนะในที่ประชุม

สิ่งที่คณะกรรมการตรวจสอบต้องการเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น 5 อันดับแรก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบที่ออกใหม่ รวมถึงการทบทวนกฎระเบียบเดิมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ความรู้ด้านบัญชี/การเงิน ภูมิศึกษา ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง อนึ่งจากผลการสำรวจ มีความเห็นเพิ่มเติมในด้านผู้สอบบัญชีภายนอกว่า รายชื่อผู้สอบบัญชีที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด.ให้ความเห็นชอบมีจำนวนค่อนข้างน้อย ควรมีการพิจารณาให้ความเห็นชอบเพิ่มขึ้น

5. ความสัมพันธ์กับคณะกรรมการและผู้บริหาร ผู้ที่ทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ แบ่งเป็น หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน ร้อยละ 63 รองลงมาร้อยละ 15 และร้อยละ 12 ได้แก่ หัวหน้าหน่วยบัญชี/การเงิน และเลขานุการบริษัท ตามลำดับ ในส่วนของการสนับสนุนจากกรรมการและผู้บริหาร พบว่าร้อยละ 95 ได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการบริษัทและฝ่ายบริหารเป็นอย่างดี

ผู้เข้าร่วมเสวนาได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงิน คือ ฝ่ายจัดการ กรรมการตรวจสอบมีหน้าที่กำหนดกระบวนการ แผนที่จะช่วยทำให้เกิดความมั่นใจว่าการจัดทำงบการเงินเป็นไปด้วยความ

ถูกต้อง ดังนั้น กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงิน และธุรกิจของบริษัท อีกทั้งควรประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณารายงานทางการเงิน

2. หน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นหน่วยสำคัญที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือกรรมการตรวจสอบในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องจัดทำแผนการตรวจสอบ (Audit Plan) รายปีและคอยติดตามอย่างน้อยทุก 3 เดือน ซึ่งการจัดทำแผนควรตั้งอยู่บนฐานของความเสี่ยง (Risk Based Audit) สำหรับในเรื่องสายการรายงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ร้อยละ 55 เห็นว่าควรรายงานตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ ควบคู่กับการรายงานไปที่ Chief Executive Officer (CEO) ขณะที่ร้อยละ 37 เห็นว่าควรรายงานตรงต่อทั้งคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัท

3. ควรกำหนดเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการขจัดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ไว้เป็นส่วนหนึ่งของจรรยาบรรณอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้กรรมการและพนักงานถือปฏิบัติ และต้องสร้างระบบหรือกระบวนการในการตรวจสอบหรือรายงานข้อมูล เช่น กำหนดให้มีการลงนามรับทราบจรรยาบรรณที่องค์กรกำหนดเป็นประจำทุกปี

4. เสนอให้ตลาดหลักทรัพย์พิจารณาส่งกฎระเบียบต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงให้กรรมการตรวจสอบทราบโดยตรง

5. หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบควรครอบคลุมบริษัทในกลุ่มด้วย โดยเฉพาะบริษัทในกลุ่มซึ่งมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัทจดทะเบียน

6. หากกรรมการตรวจสอบมีจำนวนน้อยและมีความเห็นไม่ตรงกับฝ่ายจัดการหรือคณะกรรมการ ควรมีการบันทึกความคิดเห็นในรายงานการประชุม และบรรจุรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบไว้เป็นวาระหนึ่งของการประชุมกรรมการเป็นประจำ

สมบูรณ์ สารพัด (2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบกับรายงานของผู้สอบบัญชี โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วย (1) จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (2) ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ (3) สัดส่วนของการถือหุ้นของคณะกรรมการตรวจสอบ (4) ความรู้ความ

ชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ และ (5) ความรู้ความชำนาญด้านการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบ กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2546 ยกเว้นกลุ่มธนาคาร เงินทุนหลักทรัพย์ ประกันชีวิตและประกันภัย ผลการทดสอบพบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาส(ความน่าจะเป็น)ที่ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นที่เปลี่ยนแปลงไป

ผลการศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบในต่างประเทศ

Beasley (1996) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบของคณะกรรมการบริษัทและการทุจริตในงบการเงิน โดยทดสอบว่าถ้าสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระสูงขึ้นจะทำให้การทุจริตในงบการเงินจะลดลงหรือไม่ และทดสอบว่าถ้าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบสูงขึ้นการทุจริตในงบการเงินจะลดลงหรือไม่ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบโลจิสติก จากกลุ่มตัวอย่างบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด 150 บริษัท โดยแบ่งเป็นบริษัทที่มีการทุจริตในงบการเงิน และไม่มีการทุจริตในงบการเงินอย่างละ 75 บริษัท ในระหว่างปี 1980 – 1991 การทดสอบแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัทสำหรับบริษัทที่มีการทุจริตในงบการเงิน จะต่ำกว่าบริษัทที่ไม่มีการทุจริตในงบการเงิน ส่วนที่สองเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่าคณะกรรมการของบริษัทที่มีการทุจริตในงบการเงินจะมีจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบน้อยกว่าบริษัทที่ไม่มีการทุจริตในงบการเงิน ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่ไม่มีการทุจริตในงบการเงินมีจำนวนกรรมการที่มาจากบุคคลภายนอกเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าบริษัทที่มีการทุจริตในงบการเงิน ซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อแรก อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับการทุจริตในงบการเงิน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่สอง

Chtourou *et al.* (2001) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน โดยทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไร ซึ่งวัดโดยใช้ระดับของการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่าย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการกำไรมีความสัมพันธ์กับการกำกับดูแล กล่าวคือ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระที่สูง และการประชุมที่มากกว่า 2 ครั้ง ใน 1 ปี จะทำให้การจัดการกำไรลดลง โดยคณะกรรมการตรวจสอบจะมีการควบคุมความถูกต้องทั้งงบการเงินและผู้สอบบัญชี และพบว่าการถือหุ้นของคณะกรรมการจะส่งผลให้มีการจัดการกำไรเกิดขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่าหากกรรมการบริษัทมีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการบริษัทและการมีกรรมการอิสระในสัดส่วนที่สูง จะส่งผลให้เกิดการจัดการกำไรที่ลดลง

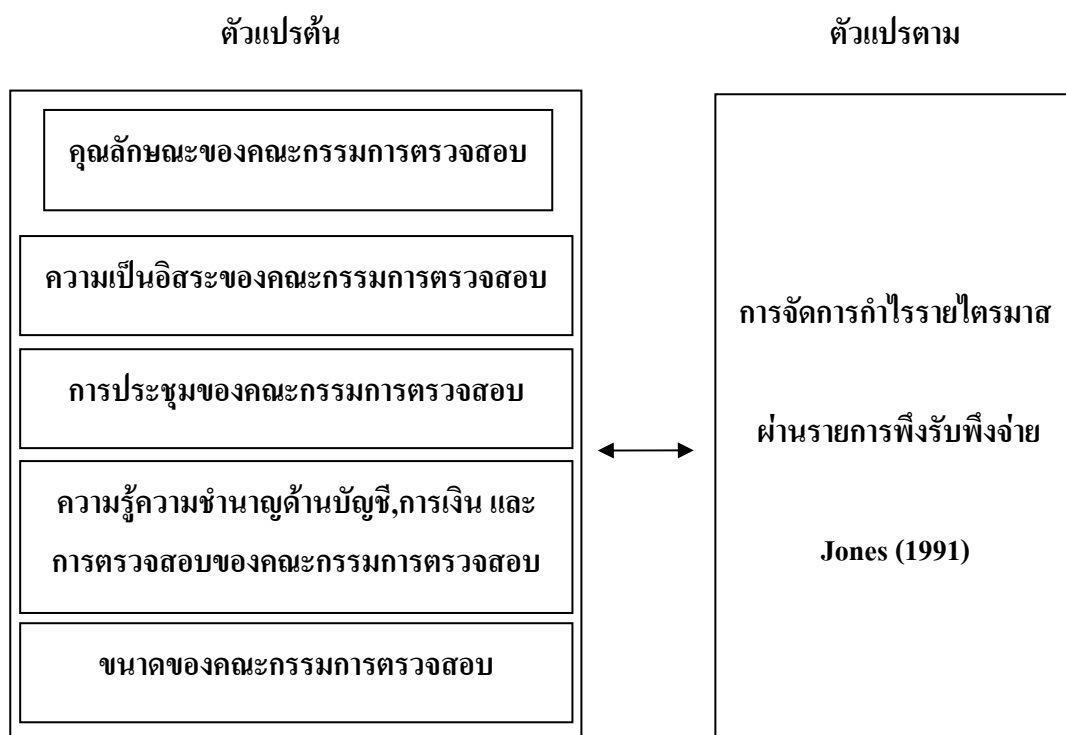
Klein (2002) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการ ตรวจสอบและคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัทกับการจัดการกำไร โดยใช้ความผิดปกติของรายการพึงรับพึงจ่าย เป็นตัวแทนของการจัดการกำไร การทดสอบใช้ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการ และคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา (New York Stock Exchange: NYSE) และ NASDAQ จำนวนทั้งหมด 692 บริษัทที่จัดลำดับโดย S&P ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 – 2536 ไม่รวมบริษัทในกลุ่มธนาคาร ธุรกิจประกันภัย และธุรกิจที่มีภูมิฐานอยู่นอกประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ทางลบกับความผิดปกติของรายการพึงรับพึงจ่าย และ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการตรวจสอบที่ลดลงจะ ส่งผลให้ความผิดปกติของรายการพึงรับพึงจ่ายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ผลการทดสอบสรุปว่าโครงสร้างของคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระมากกว่า จะมีประสิทธิภาพในการควบคุมกิจการทั้งด้านการบัญชีและการเงินมากขึ้น

Xie *et al.* (2003) ได้ทำการศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการกำกับดูแลกิจการและการจัดการกำไร โดยศึกษาว่าองค์ประกอบทั่วไปของคณะกรรมการ และคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรอย่างไร โดยใช้ตัวแบบของ Teoh *et al.* (1998a) และ Jones (1991) เป็นตัวแทนของการจัดการกำไร การทดสอบใช้ข้อมูล บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา จำนวนทั้งหมด 282 บริษัทที่จัดลำดับโดย S&P 500 ในปี 1992, 1994, 1996 ผลการศึกษาพบว่า การที่คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านการบัญชีและการเงิน จะส่งผลให้บริษัทมีการจัดการกำไรที่ลดลง และความถี่หรือจำนวนครั้งในการประชุมของทั้งคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร หรือระดับของการจัดการกำไร ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติ เช่น การประชุม รวมถึงความเชี่ยวชาญทางด้านการบัญชีและการเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถลดการจัดการกำไรที่อาจจะเกิดขึ้นจากฝ่ายบริหารของบริษัทได้

Yang and Krishnan (2005) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไร รายไตรมาส โดยตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบมีดังนี้ (1) ความเป็นอิสระ

(2) จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม (3) ความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษด้านบัญชีและการเงิน (4) สัดส่วนของการถือครองหุ้น (5) คณะกรรมการตรวจสอบที่มาจากบุคคลภายนอก (6) วาระในการดำรงตำแหน่ง (7) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 896 บริษัท ช่วงปี พ.ศ. 2539 – 2543 ศึกษาการจัดการเกี่ยวกำไรของผู้บริหารในประเทศอเมริกาซึ่งมีการตรวจตราโดยคณะกรรมการการตรวจสอบ โดยใช้ตัวแบบการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่าย (Accruals Models) ของ Jones (1991) และ TWR (1998) ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก อีกนัยหนึ่งคือ ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบที่ใหญ่ขึ้นจะทำให้การจัดการกำไรรายไตรมาสต่ำลง คณะกรรมการตรวจสอบที่มาจากบุคคลภายนอก วาระในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการตรวจสอบ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส สัดส่วนการถือหุ้นของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรรายไตรมาสในเชิงบวก ไม่ว่าจะเป็นการถือหุ้นทั้งของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นคณะกรรมการอิสระหรือคณะกรรมการตรวจสอบที่ไม่เป็นคณะกรรมการอิสระก็ตาม อย่างไรก็ตามไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรรายไตรมาสกับความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ ความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษด้านบัญชี/การเงิน และการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ กล่าวคือ บริษัทที่มีการจัดการกำไรรายไตรมาสในระดับที่ต่ำจะเป็นบริษัทที่มีคณะกรรมการตรวจสอบจากการกำกับดูแลกิจการที่ดี อีกทั้งคณะกรรมการการตรวจสอบจักมีประโยชน์ต่อความถูกต้องและโปร่งใสของรายงานทางการเงิน

กรอบแนวคิดการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการศึกษาผลการเรียนที่เกี่ยวเนื่องกับคณะกรรมการตรวจสอบสามารถ สรุปตัวแปร และผลการเรียนที่ใช้ในการเรียนได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการตรวจสอบ

ชื่อผู้ศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรในการศึกษา	ผลการศึกษา
ศนิพร จันทรสถาพร (2546)	ปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ ที่มีความสัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพ ในการกำกับดูแลกิจการ ในมุมมองของ ผู้ตรวจสอบภายใน	ความรู้ความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการตรวจสอบ	✓ มีอิทธิพล
		วิสัยทัศน์และความสามารถในการชี้นำ	✓ มีอิทธิพล
		จริยธรรมและคุณธรรมในการทำงาน	✓ มีอิทธิพล
		บทบาทการเป็นผู้ประสานงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบ	✓ มีอิทธิพล
		อำนาจที่ได้รับมอบหมายจากองค์กร	✓ มีอิทธิพล
		การได้รับการสนับสนุนจากองค์กร	✓ มีอิทธิพล
		เวลาที่ใช้ในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	✗ ไม่มีอิทธิพล
สุดารัตน์ ตราหยก (2547)	ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไร และการกำกับดูแลของบริษัทที่ออกหุ้น เพิ่มทุน	ขนาดของกรรมการ	✓ การจัดการกำไร(+)
		องค์ประกอบของคณะกรรมการ	✗ no significance
		คุณภาพการตรวจสอบ	✗ no significance
		ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ	✗ no significance

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรในการศึกษา	ผลการศึกษา
สมบูรณ์ สารพัด (2547)	ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของ คณะกรรมการตรวจสอบกับรายงานของ ผู้สอบบัญชี	จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ	✗ no significance
		ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ	✓ รายงานของผู้สอบบัญชี(-)
		สัดส่วนการถือหุ้นของคณะกรรมการตรวจสอบ	✗ no significance
		ความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชี หรือการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ	✓ รายงานของผู้สอบบัญชี(-)
		ความรู้ความชำนาญด้านการกำกับดูแลกิจการ ของคณะกรรมการตรวจสอบ	✗ no significance
Beasley (1996)	ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบของ คณะกรรมการและการทุจริตในงบการเงิน	สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ	✓ การทุจริตในงบการเงิน(-)
		สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบ	✗ no significance
Chtourou <i>et al.</i> (2001)	การกำกับดูแลกิจการที่มีผลกระทบต่อ คุณภาพของข้อมูลทางการเงิน	สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ	✓ การจัดการกำไร(-)
		การประชุมของคณะกรรมการ	✓ การจัดการกำไร(-)
		การถือหุ้นของคณะกรรมการ	✓ การจัดการกำไร(+)
		ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการ	✓ การจัดการกำไร(-)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรในการศึกษา	ผลการศึกษา
Klein (2002)	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ คณะกรรมการตรวจสอบและคุณลักษณะของ กรรมการบริษัทกับการจัดการกำไร	ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ	✓ การจัดการกำไร(-)
		ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท	✓ การจัดการกำไร(-)
Xie <i>et al.</i> (2003)	บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทและ คณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการกำกับ ดูแลกิจการและการจัดการกำไร	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม	✓ การจัดการกำไร(-)
		ขนาดของคณะกรรมการ	✗ no significance
		ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ	✗ ไม่มีอิทธิพล
		ความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่	✓ การจัดการกำไร(-)
Yang and Krishnan (2005)	คณะกรรมการตรวจสอบและการจัดการ กำไรรายไตรมาส	ความเป็นอิสระ	✗ no significance
		จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม	✗ no significance
		ความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษด้านบัญชีและการเงิน	✗ no significance
		สัดส่วนของการถือครองหุ้น	✓ การจัดการกำไร(+)
		คณะกรรมการตรวจสอบที่มาจากภายนอก	✓ การจัดการกำไร(-)
		วาระในการดำรงตำแหน่ง	✓ การจัดการกำไร(-)
		ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ	✓ การจัดการกำไร(+)

หมายเหตุ: ✓ = สัมพันธ์ ; ✗ = ไม่สัมพันธ์

สมมติฐานการศึกษา

จากการศึกษาผลการศึกษาในอดีต ทำให้ผู้ศึกษาคาดว่าจะพบความสัมพันธ์ระหว่าง คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไร ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงเลือกทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการ ฝั่งรับฝั่งจ่ายของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากหากบริษัท จดทะเบียนฯ มีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม จะเกิดการตรวจสอบและสอบ ทานรายการทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแทนผู้ถือหุ้นได้ อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยผู้ศึกษาสามารถ กำหนดสมมติฐานตามคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากความคาดหวังพื้นฐานเรื่องความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ นั้น ว่าจะ ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับรายงานทางการเงิน เพราะว่ามี การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ขึ้นมาเพื่อดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระ จะต้อง ขอมอุทิศตน

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาในอดีตพอสรุปผลของความสัมพันธ์ออกมาได้ แม้ว่าผล การศึกษาของ Yang and Krishnan (2005) จะไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระของ คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส แต่ได้พบความสัมพันธ์ของ คณะกรรมการตรวจสอบที่มาจากภายนอก ซึ่งถือเป็นหนึ่งในคุณสมบัติของความเป็นอิสระของ คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงลบ และการศึกษาของ สุธารัตน์ ตรีหยก (2547) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการ กำไร โดยพิจารณาการจัดการกำไรเป็นรายปี แต่การศึกษาครั้งนี้จะพิจารณาการจัดการกำไรเป็น รายไตรมาสซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทในการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดมากกว่าผู้สอบบัญชี ภายนอก เนื่องจากผลการศึกษาที่ผ่านมาในอดีตของ Klein (2002) พบว่าความเป็นอิสระของ คณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ทางลบกับความผิดปกติของรายการฝั่งรับฝั่งจ่าย ซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chtourou et al. (2001) ที่พบว่าหากมีกรรมการอิสระในสัดส่วนที่สูง จะส่งผลให้เกิดการจัดการกำไรที่ลดลง โดยคณะกรรมการตรวจสอบจะมีการควบคุมความถูกต้อง ทั้งงบการเงินและผู้สอบบัญชี ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการติดตามและประเมินผลงานของ

ฝ่ายบริหาร รวมถึงความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระจะสามารถช่วยคณะกรรมการให้ปฏิบัติงานในประเด็นที่อาจถูกมองข้าม เพื่อให้กิจการมีระบบการกำกับดูแลที่ดี ซึ่งจะเป็นผลให้ออกมาในการจัดการกำไรของบริษัทลดลง จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐานว่า

H₁: ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

สมมติฐานข้อที่ 2 การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบไม่ได้มีบทบาทและหน้าที่ในการการตรวจตราประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารแต่อย่างใด แต่คณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทในการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมกำกับดูแลการบริหารงานของฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริษัท ดังนั้น คณะกรรมการตรวจสอบ ภายใต้การกำกับดูแลกิจการที่ดีจะต้องมีประชุมกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่ากระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน ที่รายงานต่อสาธารณชน มีความถูกต้องและครบถ้วน ทั้งการรายงานเป็นรายเดือน รายไตรมาส และรายปี ตามข้อบังคับและแนวปฏิบัติที่ดี

จากการศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบของ Cooper & Lybrand ในปี 1994 แนะนำว่า คณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิผลควรประชุมกันโดยเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง การประชุมบ่อย ๆ จะช่วยให้กรรมการตรวจสอบสามารถทราบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี การควบคุมและเรื่องราวต่าง ๆ ทำให้กรรมการมีการเตรียมพร้อม มีความระมัดระวังและกระตือรือร้นอยู่เสมอ (สนิพร จันทรสถาพร, 2548) ส่วนคณะกรรมการบริษัทภิบาลแห่งชาติ โดยความร่วมมือของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (2546) ได้จัดเสวนาเรื่องของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งได้ข้อสรุปและเสนอแนะ ว่าควรประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณารายงาน/ข้อมูลทางการเงิน

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาในอดีตสามารถสรุปผลของความสัมพันธ์ออกมาได้ค่อนข้างแน่ชัดว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงลบ จากผลการศึกษาของ Xie *et al.* (2003) พบว่า ความถี่หรือจำนวนครั้งในการประชุมของทั้งคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบ

กับระดับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร หรือระดับของการจัดการกำไร ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ที่คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติ เช่น การประชุม เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถลดการจัดการกำไรที่อาจจะเกิดขึ้นจากฝ่ายบริหารของบริษัทได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chtourou *et al.* (2001 อ้างใน สุภารัตน์ ตราหยก, 2547) พบว่า การจัดการกำไรมีความสัมพันธ์กับการกำกับดูแลในเชิงลบ กล่าวคือ การประชุมที่มากกว่า 2 ครั้ง ใน 1 ปี จะทำให้การจัดการกำไรลดลง ผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐานว่า

H₂: การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

สมมติฐานข้อที่ 3 ความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากผลการศึกษาของ ฤกษ์ฤทธิ์ เพชรวรกุล (2544) เกี่ยวกับ “การกำกับดูแลกิจการที่ดี : ศึกษาในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการตรวจสอบบริษัทจดทะเบียน” ได้เสนอแนะว่ากรรมการตรวจสอบทุกคนจะต้องมีเวลามากพอที่จะปฏิบัติหน้าที่และต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในรายงานทางการเงินของบริษัทด้วย ประกอบกับการเสวนาที่จัดโดยคณะกรรมการบริษัทภิบาลแห่งชาติ (2546) ได้เสนอแนะว่า ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงินคือ ฝ่ายจัดการ ในขณะที่กรรมการ ตรวจสอบมีหน้าที่ในการกำหนดกระบวนการ หรือกำหนดแผนที่จะช่วยทำให้เกิดความมั่นใจว่าการจัดทำงบการเงินเป็นไปด้วยความถูกต้อง ดังนั้น กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินพอสมควร เนื่องจากปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์ฯ มิได้บังคับว่าบุคคลที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบจะต้องมีความรู้ความชำนาญในด้านนี้เป็นพิเศษ ทั้งๆ ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการตรวจสอบรายงานทางการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นบทบาทที่สำคัญบทบาทแรก อันจะมีส่วนช่วยสร้างความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินที่เปิดเผยมต่อสาธารณะชน

จากผลการศึกษาในต่างประเทศพอที่จะสรุปความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรได้ในเชิงลบ แม้ว่าผลการศึกษาของ Yang and Krishnan (2005) จะไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบ แต่จากผลการศึกษาของ Xie *et al.* (2003) ที่พบว่าคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบที่มี

ความรู้ด้านการบัญชีและการเงิน จะส่งผลให้บริษัทมีการจัดการกำไรที่ลดลง กล่าวคือ จำนวนคณะกรรมการที่มีความรู้ด้านการบัญชีและการเงินที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อการจัดการกำไรที่ลดลง อย่างไรก็ตามการตรวจสอบที่ไม่มีความรู้ความชำนาญในด้านบัญชี/การเงินและการตรวจสอบ จะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สมบูรณ์ จึงเป็นคุณลักษณะที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับโอกาสในการจัดการกำไรรายไตรมาส ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐานว่า

H₃: ความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

สมมติฐานข้อที่ 4 ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ

ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ แม้ว่าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่ได้จำนวนสูงสุดไว้ ซึ่งการกำหนดจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบ ควรพิจารณาถึงโครงสร้างคณะกรรมการทั้งหมดของบริษัท เพื่อให้คณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวนที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่

จากผลการศึกษาของ Beasley (1996) พบว่า กิจกรรมที่อยู่ในกลุ่มเทคโนโลยี จะมีการทุจริตด้านรายได้ ส่วนกลุ่มสถาบันการเงินจะมีการทุจริตด้านสินทรัพย์ กิจกรรมที่มีการทุจริตเหล่านี้มีกลไกด้านการกำกับดูแลกิจการที่อ่อนแอกลไกการกำกับดูแลกิจการที่อ่อนแอกล่าวคือ บริษัทที่มีคณะกรรมการตรวจสอบในจำนวนที่น้อยกว่า จะเป็นบริษัทที่มีการทุจริต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Yang and Krishnan (2005) พบว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสมีความสัมพันธ์กันในเชิงลบ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความคาดหวังว่า สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการกำไรของผู้บริหารระดับสูงในเชิงลบ ผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐานว่า

H₄: ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีลำดับขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูล

การศึกษานี้มีการเก็บรวบรวมและศึกษาข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบฐานข้อมูล SETSMART (SET Market Analysis and Reporting Tool) on Intranet จาก www.setsmart.com ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่

1.1 ข้อมูลจากงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในระหว่างปี พ.ศ. 2546 – 2548 (รายไตรมาส) ได้แก่ สินทรัพย์หมุนเวียนรวม หนี้สินหมุนเวียนรวม สินทรัพย์รวม หนี้สินระยะยาวครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี เงินสดหรือรายการที่เทียบเท่าเงินสด รายได้จากการขายสินค้าและบริการ ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

1.2 ข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีที่เสนอต่อผู้ถือหุ้น (แบบ 56-2) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2546 – 2548 (รายปี) ได้แก่ จำนวนคณะกรรมการทั้งสิ้น จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนคณะกรรมการอิสระที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนครั้งที่คณะกรรมการตรวจสอบเข้าร่วมประชุม จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ ความชำนาญด้านบัญชี/การเงินและการตรวจสอบ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารได้แก่ หนังสือ สิ่งตีพิมพ์ วิทยานิพนธ์ และตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดการกำไรและคณะกรรมการตรวจสอบ จากสำนักหอสมุดและห้องสมุดพิทยาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ห้องสมุดมารวย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงข้อมูลอื่นที่รวบรวมทางอินเทอร์เน็ต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2546 – 2548 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 228 บริษัท หลังจากที่น่าประชากรมาพิจารณาคัดเลือก ซึ่งมีเกณฑ์การคัดกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธนาคาร (Banking) เงินทุนและหลักทรัพย์ (Finance and Securities) ประกันภัยและประกันชีวิต (Insurance) เนื่องจาก กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น
2. บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (Market Alternative Investment: Mai) และธุรกิจขนาดกลาง (Small Medium Enterprises: SMEs) เนื่องจากไม่สามารถจำแนกกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันได้
3. บริษัทในกลุ่มฟื้นฟูกิจการ (Rehabco) เนื่องจากไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ
4. บริษัทที่ถูกถอดถอนออกจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว
5. บริษัทที่ไม่มีรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มวันที่ 1 มกราคม และสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

6. บริษัทที่มีงบการเงินประจำปีที่ไม่ผ่านการตรวจสอบของผู้สอบบัญชี เนื่องจากไตรมาสที่ 4 ผู้ศึกษาจะใช้ข้อมูลจากงบการเงินประจำปีของบริษัทที่ผ่านการตรวจสอบและแสดงความเห็นจากผู้สอบบัญชีแล้ว

7. บริษัทที่มีข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาไม่ครบถ้วน เช่น บริษัทที่มีงบการเงินรายไตรมาสไม่ครบทุกไตรมาสที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 2 สรุปจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยแบ่งตามอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	หมวดอุตสาหกรรม	จำนวน	%ของกลุ่มตัวอย่าง	
1. เกษตรและ อุตสาหกรรมอาหาร	ธุรกิจการเกษตร	17	15.79	7.46
	อาหารและเครื่องดื่ม	19		8.33
2. สินค้าอุปโภค บริโภค	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน	6	12.72	2.63
	ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์	3		1.32
	แฟชั่น	20		8.77
4. สินค้าอุตสาหกรรม	กระดาษและวัสดุการพิมพ์	2	14.92	0.88
	ชิ้นส่วนอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	4		1.75
	บรรจุภัณฑ์	10		4.39
	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	10		4.39
	ยานยนต์	8		3.51
5. อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	24	16.23	10.53
	วัสดุก่อสร้าง	13		5.70
6. ทรัพยากร	พลังงานและสาธารณูปโภค	9	4.39	3.95
	เหมืองแร่	1		0.44
7. บริการ	การท่องเที่ยวและสันทนาการ	11	27.63	4.82
	การแพทย์	9		3.95
	ขนส่งและโลจิสติกส์	9		3.95
	บริการเฉพาะกิจ	2		0.88
	พาณิชย์	12		5.26
	สื่อและสิ่งพิมพ์	20		8.77
8. เทคโนโลยี	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	7	8.32	3.07
	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	12		5.25
รวมทั้งสิ้น		228	100.00	100.00

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2549

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2548 จำนวนทั้งสิ้น 228 บริษัท ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

นำข้อมูลมาจางบการเงินรายไตรมาสและงบการเงินประจำปีที่ผ่านมาที่ผ่านการตรวจสอบและแสดงความเห็นจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้ว รวมถึงหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ

นำข้อมูลมาจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปีทีเสนอต่อผู้ถือหุ้น (แบบ 56-2) รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เนื่องจากผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง มีข้อบ่งชี้ว่าคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลต่อการจัดการกำไรโดยการจัดการกำไรอาศัยการใช้ดุลยพินิจในการจัดการกับรายการพึงรับพึงจ่าย นั้นผู้ศึกษาจึงเลือกศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย เพื่อตอบคำถามในการศึกษา และสมมติฐานการศึกษาทั้ง 4 ข้อ ที่เกี่ยวกับการจัดการกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงรายไตรมาสว่ามีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบหรือไม่ อีกทั้งในแต่ละคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบจะมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรเป็นไปในทิศทางใด ดังนั้นกระบวนการค้นหาคำตอบที่ต้องการจากปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ตัวแบบ (Model) ประกอบกับการวิเคราะห์และประมวลผลทางสถิติ การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงเลือกใช้ตัวแบบของ Jones (1991) ซึ่งใช้การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร เป็นตัวแทนในการวัดค่าของการจัดการกำไร โดย

1. ตัวแปรตาม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่าย
2. ตัวแปรต้น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงยอดขายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร

โดยมีขั้นตอนในการนำเสนอ ดังนี้

1. การหาค่าการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร

คำนวณได้จากการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมหักกับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายจากการดำเนินงานที่ประมาณขึ้น ตามตัวแบบ ดังนี้

$$\begin{aligned}\Delta TQACC_{it} &= (TQACC_{it} - TQACC_{it-k}) \\ &= (QDACC_{it} - QDACC_{it-k}) + (QNACC_{it} - QNACC_{it-k}) \dots \dots \dots (1)\end{aligned}$$

โดยที่

$\Delta TQACC_{it}$ = การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม ของบริษัท i ในไตรมาสที่ t

$TQACC_{it}$ = รายการพึงรับพึงจ่ายรวม ของบริษัท i ในไตรมาสที่ t

$QDACC_{it}$ = รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ของบริษัท i ในไตรมาสที่ t

$QNACC_{it}$ = รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงาน ของบริษัท i ในไตรมาสที่ t

$TQACC_{it-k}$ = รายการพึงรับพึงจ่ายรวม ของบริษัท i ในไตรมาสที่ t-k

$QDACC_{it-k}$ = รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ของบริษัท i ในไตรมาสที่ t-k

$QNACC_{it-k}$ = รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงาน ของบริษัท i ในไตรมาสที่ t-k

I = บริษัท i โดยที่ i มีค่าตั้งแต่ 1 – N

T = ไตรมาสที่ t โดยที่ t มีค่าตั้งแต่ 1 – 12

K = 1

การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารเกิดจากความแตกต่างระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายจากการดำเนินงานที่ประมาณขึ้น ดังนั้นจึงต้องทำการคำนวณหาการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม และการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงาน โดยมีขั้นตอนในการคำนวณ ดังนี้

1.1 การคำนวณการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม

การเปลี่ยนแปลงของรายการพึงรับพึงจ่ายรวมเกิดจากการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นและการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายระยะยาว

รายการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ระยะสั้นหรือสินทรัพย์หมุนเวียน (ไม่นับรวมเงินสด) หักด้วย การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินระยะสั้นหรือหนี้สินหมุนเวียน (ไม่นับรวมหนี้สินระยะยาวที่จะครบกำหนดใน 1 ปี)

การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้น ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงในบัญชีลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ และสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในหนี้สินหมุนเวียน ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงในบัญชีเจ้าหนี้การค้า และหนี้สินหมุนเวียนอื่น

ส่วนการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายระยะยาว ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย ซึ่งคำนวณการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายได้ตามสมการนี้

$$TQACC_{it} = (\Delta CA_{it} - \Delta Cash_{it}) - (\Delta CL_{it} - \Delta STD_{it}) - Depre_{it} \dots\dots\dots(2)$$

โดยที่

$TQACC_{it}$ = ยอดรวมของรายการพึงรับพึงจ่ายของบริษัท i ในไตรมาสที่ t

ΔCA_{it} = การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียนของบริษัท i ระหว่างไตรมาสที่ t และ t-1

$\Delta Cash_{it}$ = การเปลี่ยนแปลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดของบริษัท i ระหว่างไตรมาสที่ t และ t-1

ΔCL_{it} = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหมุนเวียนของบริษัท i ในระหว่างไตรมาสที่ t และ $t-1$

ΔSTD_{it} = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินระยะยาวครบกำหนดชำระภายใน 1 ปีของบริษัท i ในไตรมาสที่ t และ $t-1$

$Depre_{it}$ = ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายของบริษัท i ในไตรมาสที่ t

หนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดชำระในหนึ่งปีไม่มีผลต่อการคำนวณกำไรสุทธิ ดังนั้นจึงลบการเปลี่ยนแปลงของหนี้ระยะยาวที่ครบกำหนดชำระใน 1 ปีออกจากตัวหนี้สินหมุนเวียน และหากไม่มีข้อมูลกำหนดให้รายการนี้เป็นศูนย์

1.2 การคำนวณรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานปกติที่ประมาณขึ้น

การคำนวณรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานปกติที่ประมาณขึ้นจะใช้การประมาณการจากค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลงรายได้และสินทรัพย์ถาวร ของข้อมูลประมาณการ โดยคำนวณจากสมการถดถอยเชิงเส้นกำลังสองน้อยที่สุดของการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลงของรายได้และสินทรัพย์ถาวร ซึ่งคำนวณได้จากสมการนี้

$$TQACC_{it}/TA_{it-1} = a(1/TA_{it-1}) + b_1(\Delta REV_{it}/TA_{it-1}) + b_2(PPE_{it}/TA_{it-1}) + e_{it} \dots\dots\dots(3)$$

โดยที่

$TQACC_{it}$ = ยอดรวมของรายการพึงรับพึงจ่ายของบริษัท i ในไตรมาสที่ t

TA_{it-1} = สินทรัพย์รวมของบริษัท i ในไตรมาสที่ $t-1$

ΔREV_{it} = การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขายสินค้าและบริการ ของบริษัท i ในระหว่างไตรมาสที่ t และ $t-1$

PPE_{it} = ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ยกเว้นหักค่าเสื่อมราคาของบริษัท i ในไตรมาสที่ t

e_{it} = ค่าความคลาดเคลื่อนของบริษัท i ในไตรมาสที่ t

หรือ

$$e_{it} = TQACC_{it}/TA_{it-1} - (a[1/TA_{it-1}] + b_1[\Delta REV_{it}/TA_{it-1}] + b_2[PPE_{it}/TA_{it-1}])$$

โดย a, b_1, b_2 ในสมการที่ 3 เป็นค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับยอดการเปลี่ยนแปลงรายได้และยอดสินทรัพย์ถาวร และคำนวณได้จากการแทนค่าการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม (คำนวณได้จากสมการที่ 2) สินทรัพย์รวม รายได้จากการขายสินค้าและบริการ และที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา และทำการประมวลผลทางสถิติโดยคำนวณจากสมการถดถอยเชิงเส้นกำลังสองน้อยที่สุด ซึ่งจะได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์จากสมการถดถอยของแต่ละบริษัท เพื่อนำค่าสัมประสิทธิ์ดังกล่าวเข้าไปแทนค่าในการคำนวณหาค่าของรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานปกติโดยประมาณ คือ

$$QNDACC_{it} = (a[1/TA_{it-1}] + b_1[\Delta REV_{it}/TA_{it-1}] + b_2[PPE_{it}/TA_{it-1}])$$

1.3 การคำนวณรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร

การคำนวณหารายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดขึ้นจากดุลยพินิจของผู้บริหารคำนวณหาได้โดยนำการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม (คำนวณจากหัวข้อ 1.1) หักออกจากรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานปกติโดยประมาณขึ้น (คำนวณจากหัวข้อ 1.2) ตามตัวแบบ ดังนี้

$$QDACC_{it} = TQACC_{it}/TA_{it-1} - (a[1/TA_{it-1}] + b_1[\Delta REV_{it}/TA_{it-1}] + b_2[PPE_{it}/TA_{it-1}]) \dots \dots \dots (4)$$

2. การหาค่าเฉลี่ยค่าสัมบูรณ์ของรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร

การใส่ค่าสัมบูรณ์ของรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารจากผลที่ได้ในตัวอย่างที่ 4 (จากผลลัพธ์ที่ได้จากข้อ 1) โดยจะเปลี่ยนค่าที่เป็นลบให้เป็นบวกเสมอ สาเหตุเนื่องจากการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารจะมีทั้งการลดรายการพึงรับพึงจ่ายและเพิ่มรายการพึงรับพึงจ่าย ดังนั้นค่าที่ได้ไม่ว่าจะเป็นบวกหรือลบก็ถือว่าเป็นการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายทั้งสิ้น ดังนั้นจึงต้องนำค่าที่ได้มาใส่ค่าสัมบูรณ์ก่อนนำไปเปรียบเทียบความสัมพันธ์กับข้อมูลคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบตามสมมติฐานของการศึกษาต่อไป

3. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรรายไตรมาสกับคุณลักษณะของ คณะกรรมการตรวจสอบ

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย โดยดุลยพินิจของผู้บริหาร (คำนวณได้ตามข้อ 2) กับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อตอบสมมติฐานของการศึกษาในครั้งนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย ในครั้งนี้คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบที่สนใจศึกษา ประกอบด้วย

1. ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ

ใช้สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมดเป็นตัววัดค่าและความเป็นอิสระ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1.1 ต้องไม่เป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้บริหารของบริษัทและบริษัทในเครือ ถึงแม้ว่าในวันที่ได้รับการเสนอชื่อเข้าเป็นกรรมการจะพ้นจากสถานภาพแล้ว แต่ต้องเว้นระยะไม่น้อยกว่า 2 ปี

1.2 ต้องไม่เป็นญาติสนิทของฝ่ายจัดการหรือผู้บริหารของบริษัทหรือบริษัทในเครือ

1.3 ต้องไม่เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับฝ่ายจัดการหรือผู้บริหารระดับสูงของบริษัทหรือบริษัทในเครือ เช่น การเป็นคู่ค้าหรือที่ปรึกษากฎหมายหรือที่ปรึกษาส่วนตัวของผู้บริหาร

1.4 เป็นบุคคลที่มาจากภายนอกบริษัท ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องใดๆ กับบริษัท

1.5 ไม่เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นตัวแทนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกรรมการบริษัท ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้ถือหุ้นซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

สัดส่วนของการถือครองหุ้นสามัญ ในผลการศึกษาของต่างประเทศมีการนำมาใช้ทดสอบในเรื่องของความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบด้วย เนื่องจากในประเทศของเขา มิได้กำหนดเพดานจำนวนหุ้นสามัญที่สามารถถือครองได้ แต่ในประเทศไทยเนื่องจากตามประกาศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วในบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วมหรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงหุ้นที่ถือโดยบุคคลที่เกี่ยวข้องกันด้วย ซึ่งอยู่ในปริมาณที่ไม่มากนัก ในการศึกษาครั้งนี้จึงไม่นำสัดส่วนของการถือครองหุ้นมาพิจารณาด้วย

2. การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ

ใช้จำนวนครั้งที่คณะกรรมการตรวจสอบทำการประชุมเฉลี่ยรายไตรมาสเป็นตัววัดค่า ซึ่งหมายถึง จำนวนครั้งที่คณะกรรมการตรวจสอบได้เข้าร่วมประชุมทุก 3 เดือนในงวดระยะเวลาบัญชีของคณะกรรมการตรวจสอบโดยเฉลี่ยของจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมด เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะมีจำนวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป และในการมาประชุมใน 1 ปี แต่ละท่านมีจำนวนครั้งที่ไม่เท่ากัน จึงต้องทำการเฉลี่ยจากคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมด แต่ในทางปฏิบัติการประชุมดังกล่าวในบางบริษัทจะไม่มีเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนจึงทำให้ข้อมูลที่ทำทดสอบอาจไม่ครบถ้วน

ในการศึกษาครั้งนี้จึงเลือกใช้จำนวนครั้งที่คณะกรรมการตรวจสอบเข้าร่วมประชุมในการประชุมของคณะกรรมการบริษัทแทน อันเนื่องมาจาก ข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ ได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ จะต้องเป็นคณะกรรมการบริษัทด้วย ดังนั้นคณะกรรมการตรวจสอบถือเป็นหนึ่งในคณะกรรมการบริษัทที่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ กรณีระหว่างงวดระยะเวลาบัญชีมีเหตุอันต้องให้คณะกรรมการตรวจสอบต้องพ้นออกจากตำแหน่งไปแล้วมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นมาใหม่ จะนับจำนวนครั้งที่คณะกรรมการตรวจสอบทั้งสองท่านทำการประชุมรวมกัน เสมือนเป็นคนเดียวกัน

3. ความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/ การเงินและการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

ใช้จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบเป็นตัววัดค่า ซึ่งหมายถึง จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเข้าร่วมอบรมจากสถาบันต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านใดด้านหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ การบัญชี/การเงินและการตรวจสอบ

ในการศึกษาครั้งนี้จึงเลือกใช้จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบ อันเนื่องมาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่มีข้อบังคับเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญของคณะกรรมการตรวจสอบในการเข้าปฏิบัติหน้าที่ มีเพียงแนวปฏิบัติของตลาดฯ ที่ได้แนะนำแนวทางปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบว่า หนึ่งในคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนควรมีความรู้ ความชำนาญทางด้านการบัญชีและการเงิน แต่ก็มีได้บังคับให้ต้องปฏิบัติตามที่แนะนำ

4. ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ

ใช้สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการทั้งหมดเป็นตัววัดค่า ซึ่งหมายถึง จำนวนสมาชิกที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบทั้งสิ้น รวมถึงประธานการตรวจสอบด้วยตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบจำนวนอย่างน้อย 3 คน แต่ก็มีได้กำหนดเพดานสูงสุดไว้ อาจเนื่องมาจากขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับขนาดของกิจการ ซึ่งแนวปฏิบัติของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดให้คณะกรรมการควรมีจำนวนกรรมการในคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 3 – 5 คน โดยทั่วไปในต่างประเทศมักนิยมนำมาใช้กันจะมีขนาดจำนวนตั้งแต่ 3 – 6 คน เนื่องจากเป็นขนาดที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลเพียงพอ ในการศึกษาครั้งนี้จึงเลือกใช้สัดส่วนของจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบต่อจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลที่ต้องการศึกษาได้ครบถ้วนแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบถึงค่าของข้อมูลทั่วไป เช่น ค่ามากที่สุด ค่าน้อยสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ตรวจสอบข้อมูลและแปลงข้อมูลเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของการวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเพื่อให้ได้ค่าของการจัดการกำไรรายไตรมาสตามแบบจำลอง
4. วิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Correlation Analysis) โดยใช้ สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อตอบสนองมติฐานของการศึกษา
5. สรุปและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. การศึกษาครั้งนี้จะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ในการสรุปข้อมูลคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบด้วยค่ามากที่สุด (Maximum) ค่าน้อยสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการจัดการกำไรรายไตรมาสกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน จะใช้โปรแกรมประมวลผลทางสถิติ โดยนำค่าที่ได้จากการแทนค่าตามแบบจำลองของการวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรรายไตรมาสกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบโดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Correlation Analysis) โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) ซึ่งผู้ศึกษาได้แบ่งการประมวลผลทางสถิติออกเป็น 2 ส่วน คือ การประมวลผลทางสถิติเป็นรายไตรมาส ซึ่งจะได้ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสออกมาทั้งหมด 11 ไตรมาส และการประมวลผลทางสถิติรวมทุกไตรมาสอีกครั้ง จำนวนทั้งสิ้น 2,508 รายการ เพื่อยืนยันผลการทดสอบและนำไปตอบสนองมติฐานของการศึกษา

บทที่ 4

ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2546–2548 ตามวิธีการศึกษาที่ลำดับไว้ในบทที่ 3 จากนั้นจึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการประมวลผลด้วยวิธีทางสถิติที่เหมาะสม เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานการศึกษาและทำการวิเคราะห์ผลของข้อมูล โดยผลของการศึกษารั้งนี้จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนของการจัดการกำไรรายไตรมาส ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ผลจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย

1. ผลการหาค่าการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาส

การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาสเกิดจากความแตกต่างระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรายไตรมาสรวมกับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายจากการดำเนินงานรายไตรมาสที่ประมาณการขึ้น ซึ่งแสดงผลดังนี้

1.1 ผลการคำนวณการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรายไตรมาสรวม

การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรายไตรมาสรวมเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียน (ไม่รวมเงินสด) หัก การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหมุนเวียน (ไม่รวมหนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดชำระในปี) ดังแสดงผลตามตารางที่ 3

ในการคำนวณหาการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรายไตรมาสรวม ตลอดระยะเวลาปี พ.ศ.2546–2548 รวม 11 ไตรมาส (เนื่องจากไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2546 ไม่มีข้อมูลของไตรมาสก่อนมาเปรียบเทียบ) ใช้สมการ

$$TQACC_{it} = (\Delta CA_{it} - \Delta Cash_{it}) - (\Delta CL_{it} - \Delta STD_{it}) - Depre_{it}$$

โดยที่

TQACC = ยอดรวมของรายการพึงรับพึงจ่าย รายไตรมาส

ΔCA = การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียน

$\Delta Cash$ = การเปลี่ยนแปลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

ΔCL = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหมุนเวียน

ΔSTD = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินระยะยาวครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี

Depre = ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ถาวร

ตารางที่ 3 ผลการคำนวณ ค่ามากที่สุด ค่าน้อยสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรายไตรมาสของปี พ.ศ. 2546-2548 (หน่วย: ล้านบาท)

(n = 2508)

	ค่ามากที่สุด	ค่าน้อยสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ΔCA	56640.89	-15951.87	142.68	1826.56207
$\Delta CASH$	23867.58	-22028.88	43.62	1327.17955
ΔCL	40898.46	-35693.12	100.26	2053.56393
ΔSTD	51979.50	-53134.70	14.78	1761.94209
Depre	4963.87	-92.53	124.93	443.09981
TQACC	20113.93	-56810.25	-111.35	1803.23614

จากการคำนวณโดยใช้สมการข้างต้น จะได้ผลลัพธ์ของรายการพึงรับพึงจ่ายรวม ช่วงของปี พ.ศ.2546-2548 จำนวน 228 บริษัทหรือรายการที่ใช้การคำนวณค่าจำนวน 2,508 รายการ โดยใช้ค่าการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียน ค่าการเปลี่ยนแปลงของเงินสด ค่าการเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหมุนเวียน ค่าการเปลี่ยนแปลงของหนี้สินที่จะครบกำหนดใน 1 ปี และค่าเสื่อมราคา จากผลของรายการพึงรับพึงจ่ายรวมทั้งสิ้น 2,508 รายการ ช่วงของปี พ.ศ.2546-2548

มีค่ามากที่สุด (Max) คือ 20113.93 มีค่าน้อยสุด (Min) คือ -56810.25 และ ค่าเฉลี่ย (Mean) คือ -111.35 และเมื่อดูจากค่าความเบี่ยงเบนประกอบแล้ว จะเห็นได้ว่า ค่าของรายการพึงรับพึงจ่าย รวมจะมีความโน้มเอียง ไปในทางบวกหรือค่ามากกว่า 0 มากกว่าความโน้มเอียงทางด้านลบ

1.2 ผลการคำนวณการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานปกติ รายไตรมาส ที่ประมาณการขึ้น

1.2.1 ผลการคำนวณหาการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้ แสดงผลตามตารางที่ 4

1.2.2 ผลการคำนวณหารายการสินทรัพย์ถาวร แสดงผลตามตารางที่ 4

1.2.3 ผลของการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการ พึงรับพึงจ่ายรวม กับการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร ที่ประมาณการขึ้น แสดงผลตามตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ผลการคำนวณค่ามากที่สุด ค่าน้อยสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการ เปลี่ยนแปลงยอดรายได้ และรายการสินทรัพย์ถาวร (หน่วย: ล้านบาท)

(n = 2508)

	ค่ามากที่สุด	ค่าน้อยสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Δ REV	41157.80	-22635.03	117.29	1494.05
PPE	310550.77	30.74	4902.82	17681.57
TA	556032.18	231.98	11055.04	35266.65

จากตารางข้างต้นอธิบายความหมายของสัญลักษณ์ดังนี้

Δ REV = การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขายสินค้าและบริการ
PPE = ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ยกก่อนหักค่าเสื่อมราคา
TA = สินทรัพย์รวม

จากตารางที่ 4 แสดงผลการคำนวณยอดการเปลี่ยนแปลงรายได้โดยมีค่ามากที่สุด คือ 41157.80 ล้านบาท ค่าน้อยสุด คือ -22635.03 ล้านบาท โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 117.29 ล้านบาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1494.05 และรายการสินทรัพย์ถาวรมีค่าน้อยสุด คือ 30.74 ล้านบาท ค่ามากที่สุด คือ 310550.77 ล้านบาท โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 4902.82 ล้านบาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 17681.57

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดของกิจการที่แตกต่างกัน ข้อมูลที่ได้จะไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ ดังนั้นจึงต้องนำข้อมูลที่ได้มาปรับให้ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของขนาดของกิจการ ในที่นี้พิจารณาจากสินทรัพย์รวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่นำมาใช้ในการทดสอบ โดยมีช่วงตั้งแต่ 231.98 ล้านบาทจนถึง 556032.18 ล้านบาท และมีค่าเฉลี่ยที่ 11055.04 ล้านบาท วิธีการลดความแตกต่างในด้านขนาดของกิจการ คือ การนำยอดสินทรัพย์รวมมาหารยอดของการเปลี่ยนแปลงรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวรของแต่ละบริษัท เพื่อให้ข้อมูลสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้

ส่วนการคำนวณค่าการเปลี่ยนแปลงรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวรนั้น เพื่อนำค่าที่ได้ไปประมาณค่าของรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานปกติรายได้ไตรมาสโดยอาศัยค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม กับการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร ที่ประมาณการขึ้น จากสมการถดถอยกำลังสองน้อยที่สุด โดยใช้สมการ

$$TQACC_{it}/TA_{it-1} = a (1/ TA_{it-1}) + b_1 (\Delta REV/ TA_{it-1}) + b_2 (PPE/ TA_{it-1}) + e_{it}$$

จากตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม กับการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้ (b_1) ค่ามากที่สุด คือ 8.4871 ค่าน้อยสุด คือ -7.1932 ค่าเฉลี่ย คือ 0.0927 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.1798 และค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม กับรายการสินทรัพย์ถาวร (b_2) ค่าน้อยสุด คือ -26.2139 ค่ามากที่สุด คือ 4.5183 ค่าเฉลี่ย คือ -0.3109 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.9155 ส่วนค่าคงที่ของรายการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม (a) ค่าน้อยสุด คือ -0.9036 ค่ามากที่สุด คือ 0.9179 ค่าเฉลี่ย คือ 0.0619 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.2306

จากนั้นทำการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวรโดยนำข้อมูลทุกบริษัทมา

ตารางที่ 5 ผลการคำนวณ ค่ามากที่สุด ค่าน้อยสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม กับการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร

(n = 228)

	ค่ามากที่สุด	ค่าน้อยสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
a_i	0.9179	-0.9036	0.0619	0.2306
b_{1i}	8.4871	-7.1932	0.0927	1.1798
b_{2i}	4.5183	-26.2139	-0.3109	1.9155

ประมวลผลทางสถิติอีกครั้ง โดยมีค่าความคาดหวังจากสมการถดถอยกำลังสองน้อยที่สุด ดังนี้

ความคาดหวังของเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้จากการขายสินค้าและบริการ ควรจะเป็นบวก เนื่องจาก เมื่อมียอดขายที่สูงขึ้นการเปลี่ยนแปลงของเงินทุนหมุนเวียนของกิจการก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งมีผลทำให้ยอดรายการพึงรับพึงจ่ายมียอดที่สูงขึ้น

ความคาดหวังของเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ของรายการสินทรัพย์ถาวร ควรจะเป็นลบ เนื่องจากสินทรัพย์ถาวรที่มีมูลค่ามากขึ้น ทำให้มียอดค่าเสื่อมราคาที่น่ามาหักรายการพึงรับพึงจ่ายมากขึ้นตามไปด้วย เป็นผลทำให้รายการพึงรับพึงจ่ายน้อยลง ซึ่งสรุปผลการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตามตารางที่ 6

ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลงรายได้จากการขายสินค้าและบริการ มีค่าเท่ากับ +.002 แม้ว่าเครื่องหมายที่ได้จะเป็นบวกซึ่งเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ แต่เมื่อพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติของสถิติทดสอบ t เท่ากับ .824 > ระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ .01 จึงไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม

ตารางที่ 6 สรุปค่าทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับ
พึงจ่ายรวม กับ การเปลี่ยนแปลงยอดรายได้ และรายการสินทรัพย์ถาวร

(n = 2508)

ตัวแปร	ค่าความ คาดหวัง	สัมประสิทธิ์ความถดถอย		สถิติทดสอบ t	ระดับนัยสำคัญ
		B	Beta		
ค่าคงที่		.015		5.208	.000**
REV	(+)	.002	.004	.222	.824
PPE	(-)	-.057	-.190	-9.703	.000*

หมายเหตุ: **ณ ระดับนัยสำคัญ .01

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม กับรายการสินทรัพย์ถาวรมีค่าเท่ากับ -.057 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และเครื่องหมายที่ได้ก็เป็นเครื่องหมายลบซึ่งเป็นไปตามที่คาดหวัง

เนื่องจากค่าสถิติทดสอบ t ของความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลงรายได้จากการขายสินค้าและบริการมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ .01 ดังนั้นผู้ศึกษาจึงพิจารณาค่าสถิติทดสอบ F เพิ่มเติม ซึ่งค่าสถิติทดสอบ F เป็นค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลงรายได้จากการขายสินค้าและบริการ และรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา ว่าการเปลี่ยนแปลงรายได้จากการขายสินค้าและบริการ และรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคาสามารถใช้พยากรณ์การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมได้หรือไม่ โดยพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ ของสถิติทดสอบ F ซึ่งมีค่าเท่ากับ .000 < ระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ .01 โดยดูค่าจากตารางที่ 8 พร้อมกับพิจารณาค่า R^2 หรือ ค่า R Square จากตารางที่ 7 ซึ่งมีค่าเท่ากับ .036 จะสรุปได้ว่าค่าของตัวแปรต้น (การเปลี่ยนแปลงรายได้จากการขายสินค้าและบริการ และรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา) สามารถอธิบายค่าของตัวแปรตาม (การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม) ได้เท่ากับ 3.6 %

ตารางที่ 7 สรุปค่าทางสถิติรวมของสมการความถดถอยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม กับการเปลี่ยนแปลงรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร

(n = 2508)

R	R ²	Adjusted R ²	ค่าประมาณความคลาดเคลื่อน	Durbin- Watson
.190	.036	.035	.07469808	2.161

ตารางที่ 8 สรุปค่าความแปรปรวนของสมการถดถอยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม กับการเปลี่ยนแปลงรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร

(n = 2508)

	ผลรวมกำลังสอง	ขั้นของความเป็นอิสระ	ผลรวมกำลังสองเฉลี่ย	สถิติทดสอบ F	ระดับนัยสำคัญ
สมการเส้นถดถอย	.525	2	.263	47.080	.000**
ส่วนที่เหลือ	13.977	2505	.006		
รวม	14.503	2507			

หมายเหตุ: **ณ ระดับนัยสำคัญ .01

1.3 ผลการคำนวณค่าการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร

การคำนวณค่าการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารคำนวณโดยนำค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ที่คำนวณได้ (ผลลัพธ์จากข้อ 1.2) แทนค่าในสมการ

$$QDACC_{it} = TQACC_{it} / TA_{it-1} - (a [1/ TA_{it-1}] + b_1 [\Delta REV / TA_{it-1}] + b_2 [PPE / TA_{it-1}])$$

หลังจากการแทนค่าในสมการข้างต้นแล้ว ค่าที่ได้จากสมการจะประกอบไปด้วยค่าของการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาส ($QDACC_{it}$) ทั้งค่าที่เป็นบวกและค่าที่เป็นลบ กล่าวคือ ถ้าผู้บริหารมีความต้องการจัดการกำไรรายไตรมาสแล้วก็สามารถจัดการกำไรได้ทั้งด้านที่ต้องการให้กำไรเพิ่มขึ้นและลดลง ดังนั้นไม่ว่าค่าของรายการ

พึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาสที่ได้จะเป็นบวกหรือลบ ให้รวมถึงถือเป็นการจัดการกำไรรายไตรมาสทั้งสิ้น ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้จึงต้องนำผลลัพธ์ที่ได้มาใส่ค่าสัมบูรณ์ก่อน ซึ่งแสดงผลดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบผลการคำนวณหาค่าการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร ก่อนและหลังใส่ค่าสัมบูรณ์ (หน่วย: ล้านบาท)

(n = 2508)

QDACC	ก่อนใส่ค่าสัมบูรณ์	หลังใส่ค่าสัมบูรณ์
ค่ามากที่สุด	1.24070765	1.24070765
ค่าน้อยสุด	-1.02267852	0.00005929
ค่าเฉลี่ย	0.06256119	0.16710065
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.23888463	0.18178990

จากตารางข้างต้นจะได้ค่าของการจัดการกำไรรายไตรมาส โดยใช้ค่าของการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาส ($QDACC_{it}$) ซึ่งมีค่าสูงสุดคือ 1.24070765 ค่าต่ำสุด คือ -1.02267853 ค่าเฉลี่ยคือ 0.06256119 และเมื่อนำค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาเปรียบเทียบ จะเห็นได้ว่าค่าของการจัดการกำไรรายไตรมาสจะมีความโน้มเอียงไปในทางบวกหรือค่ามากกว่า 0 มากกว่าความโน้มเอียงทางด้านลบ ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของการจัดการกำไรรายไตรมาสหลังใส่ค่าสัมบูรณ์แล้วมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 0.16710065

2. ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ แสดงผลตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 สรุปผลการคำนวณ ค่ามากที่สุด ค่าน้อยสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ

(n = 2508)

คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ	ค่ามากที่สุด	ค่าน้อยสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
-จำนวนของคณะกรรมการทั้งสิ้น (คน)	25	5	11.53	3.031
-จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบ (คน)	5	2	3.06	0.268
-จำนวนของคณะกรรมการอิสระที่เป็น คณะกรรมการตรวจสอบ (คน)	5	0	2.94	0.477
-จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุมเฉลี่ย (ต่อไตรมาส)	10	0	2.07	0.991
-ความรู้ด้านบัญชี/การเงิน/ การตรวจสอบ (คน)	4	0	1.14	0.806

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะมีขนาดของคณะกรรมการทั้งสิ้นอยู่ระหว่าง 5 ถึง 25 ท่าน โดยมีขนาดเฉลี่ยจำนวน 11.53 หรือ 12 ท่าน ซึ่งหนึ่งในคณะกรรมการทั้งสิ้นของบริษัท นั้นจะมีคณะกรรมการตรวจสอบด้วย โดยเฉลี่ยแล้วคณะกรรมการตรวจสอบจะมีจำนวน 3.06 หรือ 3 ท่าน และมีขนาดอยู่ระหว่าง 2 ถึง 5 ท่าน กรณีบริษัทที่มีคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวน 2 ท่าน แม้ว่าจะมีจำนวนต่ำกว่าที่ ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด แต่เนื่องมาจากคณะกรรมการตรวจสอบได้ลาออกหรือพ้นสภาพความเป็นคณะกรรมการตรวจสอบด้วยความตาย ซึ่งบริษัทจดทะเบียนอยู่ระหว่างการสรรหา คณะกรรมการตรวจสอบขึ้นมาเพื่อทดแทนคนเดิม และเมื่อพิจารณาว่าคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นคณะกรรมการอิสระด้วยหรือไม่ จะเห็นว่าโดยส่วนใหญ่คณะกรรมการตรวจสอบจะเป็น คณะกรรมการอิสระของบริษัทด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 2.94 หรือ 3 ท่าน ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบ ที่เป็นคณะกรรมการอิสระของบริษัทด้วยมีจำนวนอยู่ระหว่าง 0 ถึง 5 ท่าน คณะกรรมการ ตรวจสอบจะมีการประชุม โดยเฉลี่ยไตรมาสละ 2.07 หรือ 2 ครั้ง มากที่สุดจำนวน 10 ครั้ง และน้อยสุดก็คือไม่ได้เข้าร่วมประชุมเลย อีกทั้งคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชี/ การเงิน/การตรวจสอบ โดยเฉลี่ยจะมีจำนวน 1.14 หรือ 1 ท่าน มากสุดถึง 4 ท่าน แต่ก็มีบริษัทที่ คณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความรู้ด้านบัญชี/การเงิน/การตรวจสอบเลย

3. ผลการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรทั้งหมด คือ ค่าของรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 0.168690 ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบมีค่าเฉลี่ย 96.103137 คณะกรรมการตรวจสอบเข้าร่วมประชุมต่อไตรมาสมีค่าเฉลี่ย 2.073365 คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญบัญชี/การเงิน/การตรวจสอบมีค่าเฉลี่ย 1.135167 และขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีค่าเฉลี่ย 28.140357 แสดงผลตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบและการจัดการกำไรรายไตรมาส

(n = 2508)

	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
QDACC	0.167101	0.181790
INDEP	96.103137	13.880033
MEETING	2.073365	0.990683
EXPERT	1.135167	0.806134
SIZE	28.140357	6.894825

จากตารางที่ 11 อธิบายความหมายของสัญลักษณ์ดังนี้

- QDACC = รายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาส
- INDEP = สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ
- MEETING = จำนวนครั้งที่คณะกรรมการตรวจสอบเข้าร่วมประชุมต่อไตรมาสโดยเฉลี่ย
- EXPERT = จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญบัญชี/การเงิน/ตรวจสอบ
- SIZE = สัดส่วนของจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการทั้งหมด

จากนั้นนำข้อมูลของคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับรายการพึงรับพึงจ่าย โดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาส มาคำนวณเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานของการศึกษาทั้ง 4 ข้อ เริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายไตรมาสก่อน โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร จะทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามทีละคู่

การทดสอบสมมติฐาน พิจารณาว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการที่ได้สอดคล้องกับค่าคาดหวังไว้ตามสมมติฐาน หรือไม่ ซึ่งการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบ Paerson เป็นการจับคู่ตัวแปรทดสอบความสัมพันธ์และสามารถบอกทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวแปรว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับค่าที่ผู้ศึกษาคาดหวังไว้หรือไม่ ประกอบกับการพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปรว่าที่มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หรือไม่ ซึ่งถ้าค่าระดับนัยสำคัญ ของตัวแปรที่มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองตัวนั้นมีความสัมพันธ์ต่อกัน

จากตารางที่ 12 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปรการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2546 ซึ่งเลือกทดสอบความสัมพันธ์กันทีละคู่ โดยเริ่มจากค่าระดับนัยสำคัญ ของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.130 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มีความสัมพันธ์กัน จากนั้นพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญ ของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.510 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มีความสัมพันธ์กัน แล้วพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.545 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT ไม่มีความสัมพันธ์กัน และพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.359 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวโดยสรุปคือ ในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2546 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสเลย

จากตารางที่ 13 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปรการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2546 ซึ่งพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.309 มากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของ
คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 2 ของ
ปี พ.ศ. 2546

(n = 228)

Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	0.101 (0.130)				
MEETING	-0.044 (0.510)	0.049 (0.459)			
EXPERT	-0.040 (0.545)	-0.130 (0.050)*	0.017 (0.803)		
SIZE	0.061 (0.359)	0.081 (0.222)	0.021 (0.758)	0.013 (0.851)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มีความสัมพันธ์กัน จากนั้นพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.382 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.070 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.597 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวโดยสรุปคือในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ.2546 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสเลย

สรุปค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปรการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2546 จากตารางที่ 14 ซึ่งค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.238 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05

หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.933 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่าตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.365 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.258 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวโดยสรุปคือ ในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2546 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสเลย

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 3 ของ ปี พ.ศ. 2546

(n = 228)					
Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	0.068 (0.309)				
MEETING	-0.058 (0.382)	0.049 (0.459)			
EXPERT	-0.120 (0.070)	-0.130 (0.050)*	0.017 (0.803)		
SIZE	0.035 (0.597)	0.081 (0.222)	0.021 (0.758)	0.013 (0.851)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

สรุปค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปรการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2547 ดูจากตารางที่ 15 ซึ่งเลือกทดสอบความสัมพันธ์กันทีละคู่ เริ่มจากค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.739 ซึ่ง

มากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.254 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.553 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.920 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวโดยสรุปคือ ในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2547 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสเลย

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2546

(n = 228)					
Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	0.078 (0.238)				
MEETING	-0.006 (0.933)	0.049 (0.459)			
EXPERT	-0.060 (0.365)	-0.130 (0.050)*	0.017 (0.803)		
SIZE	0.075 (0.258)	0.081 (0.222)	0.021 (0.758)	0.013 (0.851)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

สรุปค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปรการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2547 ดูจากตารางที่ 16 ซึ่งเลือกทดสอบความสัมพันธ์กันทีละคู่ เริ่มจากค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.529 ซึ่ง

มากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่า ระดับนัยสำคัญ ของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.326 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่า ระดับนัยสำคัญ ของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.181 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่า ระดับนัยสำคัญ ของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.896 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวโดยสรุปคือ ในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2547 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสเลย

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2547

(n = 228)					
Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	0.022 (0.739)				
MEETING	-0.076 (0.254)	0.052 (0.439)			
EXPERT	-0.040 (0.553)	-0.004 (0.949)	-0.039 (0.556)		
SIZE	-0.007 (0.920)	0.043 (0.520)	0.058 (0.386)	0.016 (0.812)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของ
คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 2 ของ
ปี พ.ศ. 2547

(n = 228)

Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	0.042 (0.529)				
MEETING	-0.065 (0.326)	0.052 (0.439)			
EXPERT	-0.089 (0.181)	-0.004 (0.949)	-0.039 (0.556)		
SIZE	0.009 (0.896)	0.043 (0.520)	0.058 (0.386)	0.016 (0.812)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

สรุปค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปร
การจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2547 ดูจากตารางที่ 17 ซึ่งเลือกทดสอบ
ความสัมพันธ์กันทีละคู่ เริ่มจากค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.542 ซึ่ง
มากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มี
ความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.223 ซึ่ง
มากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มี
ความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.326 ซึ่งมากกว่า
ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT ไม่มี
ความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.897 ซึ่งมากกว่า
ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน
กล่าวโดยสรุปคือ ในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2547 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสเลย

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของ
คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 3 ของ
ปี พ.ศ. 2547

(n = 228)

Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	0.041 (0.542)				
MEETING	-0.081 (0.223)	0.052 (0.439)			
EXPERT	-0.065 (0.326)	-0.004 (0.949)	-0.039 (0.556)		
SIZE	-0.009 (0.897)	0.043 (0.520)	0.058 (0.386)	0.016 (0.812)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

สรุปค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปร
การจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2547 จากตารางที่ 18 ซึ่งเลือกทดสอบ
ความสัมพันธ์กันทีละคู่ เริ่มจากค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.789 ซึ่ง
มากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มี
ความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.173 ซึ่ง
มากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มี
ความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.243 ซึ่งมากกว่า
ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT ไม่มี
ความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.628 ซึ่งมากกว่า
ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน
กล่าวโดยสรุปคือ ในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2547 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสเลย

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของ
คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 4 ของ
ปี พ.ศ. 2547

(n = 228)

Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	0.018 (0.789)				
MEETING	-0.090 (0.173)	0.052 (0.439)			
EXPERT	-0.078 (0.243)	-0.004 (0.949)	-0.039 (0.556)		
SIZE	-0.032 (0.628)	0.043 (0.520)	0.058 (0.386)	0.016 (0.812)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

สรุปค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปร
การจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2548 จากตารางที่ 19 ซึ่งเลือกทดสอบ
ความสัมพันธ์กันทีละคู่ เริ่มจากค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.327 ซึ่ง
มากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มี
ความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.744 ซึ่ง
มากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มี
ความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.167 ซึ่งมากกว่า
ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT ไม่มี
ความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.777 ซึ่งมากกว่า
ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน
กล่าวโดยสรุปคือ ในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2548 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสเลย

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของ
คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 1 ของ
ปี พ.ศ. 2548

(n = 228)

Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	-0.065 (0.327)				
MEETING	-0.022 (0.744)	-0.030 (0.656)			
EXPERT	-0.092 (0.167)	-0.143 (0.031)*	0.059 (0.377)		
SIZE	-0.019 (0.777)	-0.001 (0.991)	0.051 (0.443)	0.047 (0.479)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

สรุปค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปรการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2548 จากตารางที่ 20 ซึ่งเลือกทดสอบความสัมพันธ์กันทีละคู่ เริ่มจากค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.439 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.994 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.044 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT มีความสัมพันธ์กันโดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรมีค่าเท่ากับ -0.134 พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.595 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวโดยสรุปคือ ในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2548 พบว่า ความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงิน และการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรรายไตรมาสในทิศทางตรงกันข้าม

แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบด้านอื่นกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2548

(n = 228)

Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	-0.052 (0.439)				
MEETING	-0.000 (0.994)	-0.030 (0.656)			
EXPERT	-0.134 (0.044)*	-0.143 (0.031)*	0.059 (0.377)		
SIZE	-0.035 (0.595)	-0.001 (0.991)	0.051 (0.443)	0.047 (0.479)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

สรุปค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปรการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2548 จากตารางที่ 21 ซึ่งเลือกทดสอบความสัมพันธ์กันทีละคู่ เริ่มจากค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.502 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.749 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.063 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 1.000 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน

กล่าวโดยสรุปคือ ในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2548 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสเลย

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2548

(n = 228)

Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	-0.045 (0.502)				
MEETING	-0.021 (0.749)	-0.030 (0.656)			
EXPERT	-0.123 (0.063)	-0.143 (0.031)*	0.059 (0.377)		
SIZE	0.000 (1.000)	-0.001 (0.991)	0.051 (0.443)	0.047 (0.479)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

สรุปค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับตัวแปรการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2548 จากตารางที่ 22 ซึ่งเลือกทดสอบความสัมพันธ์กันทีละคู่ เริ่มจากค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.505 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.986 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.048 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT มีความสัมพันธ์กันโดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรมีค่าเท่ากับ -0.131 พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญ ของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.964 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ

.05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวโดยสรุปคือ ในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2548 พบว่า ความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงิน และการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรรายไตรมาสในทิศทางตรงกันข้าม แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบด้านอื่นกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสในไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2548

(n = 228)

Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	-0.044 (0.505)				
MEETING	-0.001 (0.986)	-0.030 (0.656)			
EXPERT	-0.131 (0.048)*	-0.143 (0.031)*	0.059 (0.377)		
SIZE	-0.003 (0.964)	-0.001 (0.991)	0.051 (0.443)	0.047 (0.479)	

หมายเหตุ: 1. *ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

จากนั้นวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส โดยใช้สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson จากการนำข้อมูลเป็นรายไตรมาสมาประมวลผลทางสถิติทุกไตรมาสรวมทั้งสิ้น 11 ไตรมาส แสดงผลดังตารางที่ 23 พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร INDEP มีค่าเท่ากับ 0.281 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ INDEP ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญของตัวแปร MEETING มีค่าเท่ากับ 0.051 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ MEETING ไม่มีความสัมพันธ์กัน พิจารณาค่าระดับนัยสำคัญ

ของตัวแปร EXPERT มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .01 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ EXPERT มีความสัมพันธ์กันโดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรมีค่าเท่ากับ -0.090 พิจารณาระดับนัยสำคัญของตัวแปร SIZE มีค่าเท่ากับ 0.606 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 หมายความว่า ตัวแปร QDACC กับ SIZE ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวโดยสรุป พบว่า ความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงิน และการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรรายไตรมาสในทิศทางตรงกันข้าม แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบด้านอื่นกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการศึกษาโดยแยกข้อมูลออกเป็นไตรมาส นั้น สามารถยืนยันผลการศึกษาซึ่งให้ผลไม่แตกต่างกันว่า ความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงิน และการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรรายไตรมาสในทิศทางตรงกันข้ามหรือในเชิงลบ แสดงผลดังตารางที่ 24

สรุปผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยทดสอบสมมติฐานว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการที่ได้ต้องสอดคล้องกับค่าคาดหวังไว้ตามสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ Paerson ซึ่งเป็นการจับคู่ตัวแปรทดสอบความสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวแปรว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับค่าที่คาดหวังหรือไม่ ประกอบกับการพิจารณาค่า ระดับนัยสำคัญของตัวแปรที่มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หรือไม่ ซึ่งถ้าค่า ระดับนัยสำคัญของตัวแปรที่มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองตัวนั้นมี ความสัมพันธ์ต่อกัน จากผลการทดสอบสมมติฐานข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า

สมมติฐานที่ 1 ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับ

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของ
คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส รวมทั้งสิ้น 11 ไตรมาส

(n = 2508)

Paerson	QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
QDACC					
INDEP	0.022 (0.281)				
MEETING	-0.039 (0.051)	0.028 (0.157)			
EXPERT	-0.090 (0.000) **	-0.082 (0.000) **	0.015 (0.451)		
SIZE	0.010 (0.606)	0.043 (0.030) *	0.043 (0.030) *	0.028 (0.154)	

หมายเหตุ: 1. **ณ ระดับนัยสำคัญ .01

*ณ ระดับนัยสำคัญ .05

2. ข้อมูลแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และภายในวงเล็บแสดงค่านัยสำคัญ

การจัดการกำไรรายไตรมาส จากการทดสอบพบว่าตัวแปรด้านสัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการทั้งหมด (INDEP) นั้นมีค่าคาดหวังเป็นลบหรือสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม แต่ค่าที่ได้จากสัมประสิทธิ์ของสมการคือ 0.022 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเมื่อพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏว่าได้ $0.281 > 0.05$ แสดงว่าตัวแปรด้านความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรรายไตรมาสหรือรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาส ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐานนี้

สมมติฐานที่ 2 การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส จากการทดสอบพบว่าตัวแปรด้านจำนวนครั้งที่คณะกรรมการตรวจสอบทำการประชุมเฉลี่ยในแต่ละไตรมาส (MEETING) นั้นมีค่าคาดหวังเป็นลบหรือสัมพันธ์กันใน

ตารางที่ 24 สรุปผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะ
ของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

(n = 2508)

QDACC	INDEP	MEETING	ACCOUNT	SIZE
Q2/2546	0.101	-0.044	-0.040	0.061
Q3/2546	0.068	-0.058	-0.120	0.035
Q4/2546	0.078	-0.006	-0.060	0.075
Q1/2547	0.022	-0.076	-0.040	-0.007
Q2/2547	0.042	-0.065	-0.089	0.009
Q3/2547	0.041	-0.081	-0.065	-0.009
Q4/2547	0.018	-0.090	-0.078	-0.032
Q1/2548	-0.065	-0.022	-0.092	-0.019
Q2/2548	-0.052	-0.000	-0.134*	-0.035
Q3/2548	-0.045	-0.021	-0.123	0.000
Q4/2548	-0.044	-0.001	-0.131*	-0.003
รวม	0.022	-0.039	-0.090**	0.010

หมายเหตุ: ** ณ ระดับนัยสำคัญ .01

* ณ ระดับนัยสำคัญ .05

ทิศทางตรงกันข้าม และค่าที่ได้จากสัมประสิทธิ์ของสมการคือ -0.039 ซึ่งเป็นไปตามที่
คาดหวังไว้ แต่เมื่อพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏว่าได้ $0.051 > 0.05$ แสดงว่าตัวแปร
ด้านจำนวนครั้งที่คณะกรรมการตรวจสอบทำการประชุมเจ็ลี่ยนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการ
กำไรรายไตรมาส ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐานนี้

สมมติฐานที่ 3 ความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของ
คณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส จากการทดสอบ
พบว่าตัวแปรด้านจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/
การเงินและการตรวจสอบ (EXPERT) นั้นมีค่าคาดหวังเป็นลบหรือสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกัน
ข้าม และค่าที่ได้จากสัมประสิทธิ์ของสมการ คือ -0.090 เป็นไปตามสมมติฐานที่คาดหวังไว้ ซึ่ง

เมื่อพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏว่าได้ $0.000 < 0.01$ แสดงว่าตัวแปรด้านจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงยอมรับสมมติฐานนี้

สมมติฐานที่ 4 ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส จากการทดสอบพบว่าตัวแปรด้านสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการทั้งหมด (SIZE) นั้นมีค่าคาดหวังเป็นลบหรือสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม แต่ค่าที่ได้จากสัมประสิทธิ์ของสมการคือ 0.010 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเมื่อพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏว่าได้ $0.606 > 0.05$ แสดงว่าตัวแปรด้านขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรรายไตรมาส ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐานนี้

ข้อวิจารณ์

จากผลการทดสอบสมมติฐานข้างต้นสามารถสรุปผลได้ ดังตามตารางที่ 25 โดยแยกข้อวิจารณ์ออกเป็น ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ ความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบ และขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการศึกษาพบว่า รายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาสไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบหรือในทิศทางตรงกันข้ามกับความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่สอดคล้องกับ Klein (2002) และ Chtourou *et al.* (2001) ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสาเหตุของการปฏิเสธสมมติฐาน อาจมาจากการที่ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลและมีข้อสังเกตเห็นว่าคณะกรรมการอิสระของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมากจะเป็นกรรมการชุดเดียวกันกับคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบกับการจัดตั้งคณะกรรมการอิสระของประเทศไทยยังไม่เป็นมาตรฐานที่แท้จริงเหมือนของต่างประเทศ

ตารางที่ 25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส	ปฏิเสธ
2. การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส	ปฏิเสธ
3. ความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส	ยอมรับ
4. ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส	ปฏิเสธ

ซึ่งทำการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของบริษัทในเรื่องของธรรมาภิบาลที่ดี จึงทำให้ค่าที่ได้อาจมีความผันผวนไป แต่ผลงานวิจัยใกล้เคียงกับงานวิจัยของ Yang and Krishnan (2005) และ สุดารัตน์ ทรายยก (2547) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไร

2. การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการศึกษาพบว่า รายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาสไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบหรือในทิศทางตรงกันข้ามกับการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Xie *et al.* (2003) และ Chtourou *et al.* (2001) ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษามีข้อสังเกตเห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหลายบริษัทยังไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในเรื่องการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงคำตอบแทนของคณะกรรมการตรวจสอบแล้วมีความเป็นไปได้ที่ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบนั้น จะยังเป็นข้อมูลที่บริษัทจดทะเบียนยังไม่อยากจะเปิดเผยเพราะเป็นปัจจัยที่จะแปรผันไปทิศทางเดียวกันกับคำตอบแทนของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้คล้ายคลึง

กันกับผลการศึกษาของ Yang and Krishnan (2005) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุมกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

3. ความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/ การเงิน และการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการศึกษาพบว่า รายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาสมีความสัมพันธ์เชิงลบหรือในทิศทางเดียวกันกับความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% สอดคล้องกับ Xie *et al.* (2003) ซึ่งพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านการบัญชีและการเงิน จะส่งผลให้บริษัทมีการจัดการกำไรที่ลดลง กล่าวคือ จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อการจัดการกำไรรายไตรมาสที่ลดลง

4. ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการศึกษาพบว่า รายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหารรายไตรมาสไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบหรือในทิศทางตรงกันข้ามกับขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Beasley (1996) และ Yang and Krishnan (2005) ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ผลการศึกษาที่ได้คล้ายคลึงกับ Xie *et al.* (2003) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไร

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย กรณีศึกษา: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส โดยคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบที่สนใจศึกษาประกอบด้วย (1) ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (3) ความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบ (4) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2546 – 2548 ทั้งนี้ ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธนาคาร (BANKING) เงินทุนหลักทรัพย์ (FINANCE AND SECURITIES) ประกันชีวิตและประกันภัย (INSURANCE) เนื่องจากมีความแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น บริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแต่อยู่ในช่วงของการฟื้นฟูกิจการ (REHABCO) เนื่องจากไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ อีกทั้งกลุ่มอุตสาหกรรมตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (Mai) และธุรกิจขนาดกลาง (SMEs) ซึ่งไม่สามารถจำแนกกลุ่มอุตสาหกรรมได้ โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 228 บริษัท เพื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินรายไตรมาสและงบการเงินประจำปีผ่านการตรวจสอบและแสดงความเห็นจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้ว หมายเหตุประกอบงบการเงิน รายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ Jones Model (1991) ใช้วัดการจัดการกำไรรายไตรมาสโดยอาศัยรายการพึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร ในการคิดคำนวณและวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) มาทดสอบความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของ

คณะกรรมการตรวจสอบตามสมมติฐานทั้ง 4 สมมติฐาน ซึ่งใช้การวิเคราะห์เชิงซ้อนแบบสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบทั้ง 4 ด้านกับการจัดการกำไรรายไตรมาส พบว่าความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงิน และการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ณ ระดับนัยสำคัญ .01 กล่าวคือหากคณะกรรมการตรวจสอบมีความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงินและการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้การจัดการกำไรรายไตรมาสมีจำนวนที่ลดน้อยลง อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบในด้าน ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาพบข้อสังเกตที่เกิดขึ้นจากการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งสามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะจากการศึกษาและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

จากผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ในด้านความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงิน และการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลต่อการจัดการกำไรรายไตรมาส กล่าวคือ ความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงิน และการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้นจะทำให้ผู้บริหารจัดการกำไรรายไตรมาสลดลง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการบริษัท ควรให้ความเอาใจใส่ในการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในคณะกรรมการบริษัท โดยเน้นความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในด้านบัญชี/การเงินและการตรวจสอบ เพื่อให้มีส่วนช่วยให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัท

2. นักลงทุน ควรพิจารณากำไรสุทธิของบริษัทประกอบกับปัจจัยอื่นเพิ่มเติม เช่น อัตราส่วนทางการเงิน นโยบายบัญชีของกิจการ สภาพของธุรกิจ ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการ ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ โดยเฉพาะความรู้ความชำนาญในด้านบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบ อันจะนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน เพื่อวิเคราะห์การลงทุนอย่างแม่นยำ ก่อนตัดสินใจลงทุน

3. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรตระหนักถึงความรู้ความสามารถของคณะกรรมการตรวจสอบในด้านความรู้ความชำนาญ ด้านบัญชี/การเงินและการตรวจสอบ เพื่อให้มีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ อันจะนำมาซึ่งความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน อีกทั้งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาครั้งต่อไป ผู้ศึกษาขอเสนอให้ทำการศึกษาเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

1. เพิ่มเติมปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในการวิเคราะห์ด้านคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ เช่น การประสานงานกับผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจสอบบัญชีภายในของบริษัท กฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นต้น

2. ขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างโดยศึกษาจากทุกกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อยืนยันผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบทั้ง 4 ด้าน กับการจัดการกำไรรายไตรมาส

3. เปลี่ยนตัวแบบในการวัดค่าการจัดการกำไร ซึ่งมีหลายวิธีในการวัดค่า อาจจะทำให้ผลการทดสอบออกมาแตกต่างกันได้ เพราะในงานวิจัยฉบับนี้ผู้ศึกษาได้ใช้ตัวแบบของ Jones Model ในการทดสอบสมมติฐาน

4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไร โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับรายการพึงรับพึงจ่ายเป็นรายปีแทนการเก็บข้อมูลเป็นรายไตรมาส

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2544. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2546. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2548. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท ชรรมสาร.
- คณิน สุบิน. 2543. คณะกรรมการกำกับดูแลในบริษัท. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
นิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2542. แนวปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.
- _____. 2548. การเงินธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน.
- นงเยาว์ ชัยเสรี. 2546. เอกสารวิชาการการประชุม AFA Conference ครั้งที่ 13 และการประชุม
นักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์
- นนทพล นิ่มสมบุญ. 2546. การกำกับดูแลกิจการประสาชาวพุทธ เอกสารวิชาการการประชุม
สหพันธ์นักบัญชีอาเซียน ครั้งที่ 13 และการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 18.
กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.
- นุชจรี พิเชฐกุล. 2547. รายงานการเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนที พี เอ็น
เพรส.
- บรรยง วิทยวีรศักดิ์. 2546. ปั่นหุ้นเขาทำกันอย่างไร. กรุงเทพมหานคร: เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป.

- ภคสุนาท จิตมั่นชัยธรรม. 2545. คุณภาพกำไรกับผลตอบแทนของหุ้น: การศึกษาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเงิน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัลลิกา เลหาศิลป์สมจิตร. 2547. การเปรียบเทียบการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายก่อนการจัดตั้งคณะกรรมการและหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ กรณีศึกษา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การบัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฤกษ์ฤทธิ เพชรวรกุล. 2544. การกำกับดูแลกิจการที่ดี: ศึกษาในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการตรวจสอบบริษัทจดทะเบียน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2543. คุณรู้จัก Creative Accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง? กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- แวววัน ปรางค์วัช. 2545. การจัดการกำไรและผลตอบแทนของการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน: การศึกษาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเงิน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศนิพร จันทรสถาพร. 2546. ปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความสัมพันธ์กับควมมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกิจการ: มุมมองของผู้ตรวจสอบภายใน. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบูรณ์ สารพัด. 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบกับรายงานของผู้สอบบัญชี. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย. 2546. คณะกรรมการตรวจสอบ: จากประสบการณ์ 5 ปี ผู้แนวคิดเพื่อประสิทธิผล (Online). www.theiiat.or.th/knowledge/knowledge_44.asp, 25 พฤศจิกายน 2549.

สังเวียน อินทวิชัย. 2545. รวบรวมบทความการกำกับดูแลกิจการที่ดี ของศาสตราจารย์สังเวียน อินทวิชัย. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งเอนด์พับลิชชิ่ง.

สุดารัตน์ トラหยก. 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรและการกำกับดูแลของบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุน. วิทยานิพนธ์ปรัชญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุษณา ภัทรมนตรี. 2543. “การสร้างความปลอดภัยให้กับข้อมูลบัญชี.” วารสารนักบัญชี 3 (เมษายน–กรกฎาคม): 65-69.

Beasley, M. S. 1996. “An Empirical Analysis of The Relation between The Board of Director Composition and Financial Statement Fraud.” **The Accounting Review** 71: 443-466.

Chtourou, S. M., Bedard, J. and Courteau, L. 2001. **Corporate Governance and Earnings Management** (Online). www.aaahq.org/audit/midyear/02midyear/papers/Goverance-earnings-Mat.pdf, January 8, 2007.

Deangelo, L. E. 1986. “Accounting Numbers as Market Valuation Substitutes: A Study of Management Buyouts of Public Stockholders.” **The Accounting Review** 61: 400–420.

Healy, P. M. 1985. “The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions.” **Journal of Account and Economics** 7: 85–107.

Jensen, M. C. and Meckling, W. H. 1976. “Theory of The Firm : Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure.” **Journal of Financial Economic** 3: 305-360.

Jones, J. J. 1991. "Earnings Management During Import Relief Investigations." **Journal of Accounting Research** 29 (2): 193–228.

Cotter, J. and Silvester, M. 2003. "Board and Monitoring Committee Independence." **ABACUS** 39 (2): 211–232.

Klein, A. 2002. "Audit Committee, Board of Director Characteristics, and Earnings Management." **Journal of Accounting and Economics** 33: 375–400.

Xie, B., Davidson III, W. N. and Dadalt, P. J. 2003. "Earnings Management and Corporate Governance: The Role of The Board and The Audit Committee." **Journal of Corporate Finance** 9: 295–316.

Yang, J. S. and Krishnan, J. 2005. "Audit Committees and Quarterly Earnings Management." **International Journal of Auditing** 9: 201-219.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อของหลักสูตรที่ใช้ในการศึกษา

ตารางผนวกที่ 1 รายชื่อของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา

ลำดับที่	ชื่อย่อ	บริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม
1	ASIAN	บมจ.ห้องเย็นเอเชียเอ็น ซีฟู้ด	AGRO&FOOD
2	CFRESH	บมจ. ซีเฟรชอินดัสตรี	AGRO&FOOD
3	CHOTI	บมจ.ห้องเย็นโชติวัฒน์หาญใหญ่	AGRO&FOOD
4	CM	บมจ.เชียงใหม่โพรเซ่นฟู้ดส์	AGRO&FOOD
5	CPF	บมจ.เจริญโภคภัณฑ์อาหาร	AGRO&FOOD
6	CPI	บมจ.ชุมพรอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม	AGRO&FOOD
7	GFPT	บมจ.จีเอฟพีที	AGRO&FOOD
8	LEE	บมจ.ลีพัฒนาผลิตภัณฑ์	AGRO&FOOD
9	PPC	บมจ.แพ็คฟู้ดส์	AGRO&FOOD
10	SH	บมจ.ซีฮอว์ส	AGRO&FOOD
11	SSF	บมจ.สุรพลฟู้ดส์	AGRO&FOOD
12	STA	บมจ.ศรีตรังเอโกรอินดัสทรี	AGRO&FOOD
13	TAF	บมจ.ไทย อกริ ฟู้ดส์	AGRO&FOOD
14	TLUXE	บมจ.ไทยลักซ์ เอ็นเตอร์ไพรส์	AGRO&FOOD
15	TRS	บมจ.ตรังผลิตภัณฑ์อาหารทะเล	AGRO&FOOD
16	TRUBB	บมจ.ไทยรับเบอร์ลาเท็กซ์คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย)	AGRO&FOOD
17	UPOIC	บมจ.สหอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม	AGRO&FOOD
18	APURE	บมจ.อกริเพียว โฮลดิ้งส์	AGRO&FOOD
19	F&D	บมจ.ฟู้ดแอนด์ค็อกกิ้งส์	AGRO&FOOD
20	HTC	บมจ.หาดทิพย์	AGRO&FOOD
21	LST	บมจ.ลำสูง (ประเทศไทย)	AGRO&FOOD
22	MALEE	บมจ.มาลีสามพราน	AGRO&FOOD
23	PB	บมจ.เพรซิเดนท เบเกอร์รี่	AGRO&FOOD
24	PR	บมจ.เพรซิเดนท ไรซ์โปรดักส์	AGRO&FOOD
25	S&P	บมจ.เอส แอนด์ พี ซินดิเคท	AGRO&FOOD

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	บริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม
26	SAUCE	บมจ.ไทยเทพรสผลิตภัณฑ์อาหาร	AGRO&FOOD
27	SFP	บมจ.อาหารสยาม	AGRO&FOOD
28	SORKON	บมจ.อุตสาหกรรมอาหาร ส.ขอนแก่น	AGRO&FOOD
29	SSC	บมจ.เสริมสุข	AGRO&FOOD
30	TC	บมจ.ทรอปิคอล แคนนิ่ง	AGRO&FOOD
31	TF	บมจ.ไทยเพรซิเดนท์ฟู้ดส์	AGRO&FOOD
32	TIPCO	บมจ.ทีปโก้ฟู้ดส์ (ประเทศไทย)	AGRO&FOOD
33	TUF	บมจ.ไทยยูเนียน โพรเซ่น โปรดักส์	AGRO&FOOD
34	TVO	บมจ.น้ำมันพืชไทย	AGRO&FOOD
35	TWFP	บมจ.ไทยวาฟุดโปรดักส์	AGRO&FOOD
36	UFM	บมจ.ยูไนเต็ดฟลาวมิลล์	AGRO&FOOD
37	BAFS	บมจ. บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ	RESOURCES
38	BANPU	บมจ.บ้านปู	RESOURCES
39	BCP	บมจ.บางจากปิโตรเลียม	RESOURCES
40	EGCOMP	บมจ.ผลิตไฟฟ้า	RESOURCES
41	LANNA	บมจ.ลานนา รีซอร์สเซส	RESOURCES
42	PTT	บมจ. ปตท.	RESOURCES
43	PTTEP	บมจ.ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม	RESOURCES
44	RATCH	บมจ.ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง	RESOURCES
45	SUSCO	บมจ.สยามสหบริการ	RESOURCES
46	PDI	บมจ.ผาแดงอินดัสทรี	RESOURCES
47	CCET	บมจ.แคล-คอมพ์ อิเล็กทรอนิกส์(ประเทศไทย)	TECHNOLOGY
48	DELTA	บมจ.เดลต้า อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย)	TECHNOLOGY
49	DRACO	บมจ.ดราโก้ ฟิชีบี	TECHNOLOGY
50	HANA	บมจ.ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์	TECHNOLOGY

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	บริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม
51	KCE	บมจ. เคซีอี อิเล็คโทรนิคส์	TECHNOLOGY
52	MPT	บมจ. แมกเนคอมพ์ ฟรีซัน เทคโนโลยี	TECHNOLOGY
53	SVI	บมจ.เอสวีไอ	TECHNOLOGY
54	ADVANC	บมจ.แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส	TECHNOLOGY
55	IEC	บมจ.อินเตอร์เนชั่นเนลเอนจิเนียริง	TECHNOLOGY
56	INET	บมจ.อินเทอร์เน็ตประเทศไทย	TECHNOLOGY
57	MSC	บมจ.เมโทรซิสเต็มส์คอร์ปอเรชั่น	TECHNOLOGY
58	SAMART	บมจ.สามารทคอร์ปอเรชั่น	TECHNOLOGY
59	SAMTEL	บมจ.สามารทเทลคอม	TECHNOLOGY
60	SATTEL	บมจ.ชินแซทเทลไลท์	TECHNOLOGY
61	SHIN	บมจ.ชิน คอร์ปอเรชั่นส์	TECHNOLOGY
62	SVOA	บมจ.เอสวีโอเอ	TECHNOLOGY
63	TT&T	บมจ. ทีทีแอนด์ที	TECHNOLOGY
64	UCOM	บมจ.ยูไนเต็ดคอมมูนิเคชั่น อินคัสตรี	TECHNOLOGY
65	TRUE	บมจ. ทรู คอร์ปอเรชั่น	TECHNOLOGY
66	CENTEL	บมจ.โรงแรมเซ็นทรัลพลาซา	SERVICES
67	DTC	บมจ.ดุสิตธานี	SERVICES
68	ERAWAN	บมจ. ดิ เอราวัณ กรุ๊ป	SERVICES
69	LRH	บมจ.ลาгуน่า รีสอร์ท แอนด์ โฮเทล	SERVICES
70	MANRIN	บมจ.แมนดารินโฮเต็ล	SERVICES
71	MINT	บมจ.ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล	SERVICES
72	OHTL	บมจ.โรงแรมโอเรียนเต็ล (ประเทศไทย)	SERVICES
73	PA	บมจ.แปซิฟิก แอสเซ็ทส์	SERVICES
74	RHC	บมจ.โรงแรมราชดำริ	SERVICES
75	ROH	บมจ.โรงแรมรอยัลลอคคิต (ประเทศไทย)	SERVICES

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	บริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม
76	SHANG	บมจ.แซงกรี-ลา โฮเต็ล	SERVICES
77	AHC	บมจ.โรงพยาบาลเอกชล	SERVICES
78	BGH	บมจ.กรุงเทพดุสิตเวชการ	SERVICES
79	KDH	บมจ.โรงพยาบาลกรุงธน	SERVICES
80	LNH	บมจ.เชียงใหม่ธุรกิจการแพทย์	SERVICES
81	M-CHAI	บมจ.โรงพยาบาลมหาชัย	SERVICES
82	NTV	บมจ.โรงพยาบาลนนทเวช	SERVICES
83	RAM	บมจ.โรงพยาบาลรามคำแหง	SERVICES
84	SVH	บมจ.สมิติเวช	SERVICES
85	VIBHA	บมจ.โรงพยาบาลวิภาวดี	SERVICES
86	ASIMAR	บมจ.เอเชียัน มารีน เซอร์วิสส์	SERVICES
87	BECL	บมจ.ทางด่วนกรุงเทพ	SERVICES
88	JUTHA	บมจ.จุฑานาวี	SERVICES
89	KWC	บมจ.กรุงเทพโสภณ	SERVICES
90	PSL	บมจ.พีริเซียส ชิปปิ้ง	SERVICES
91	RCL	บมจ.อาร์ ซี แอล	SERVICES
92	SST	บมจ.ทรัพย์ศรีไทยคลังสินค้า	SERVICES
93	TSTE	บมจ.ไทยซูการ์ เทอร์มินัล	SERVICES
94	UST	บมจ.ยูไนเต็ด แสตนด์การ์ด เทอร์มินัล	SERVICES
95	GENCO	บมจ.บริหารและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	SERVICES
96	P-FCB	บมจ.ประกิต โฮลดิ้ง	SERVICES
97	BIGC	บมจ.บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์	SERVICES
98	BJC	บมจ.เบอร์ลี่ ยุคเกอร์	SERVICES
99	HMPRO	บมจ.โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์	SERVICES
100	ICC	บมจ.ไอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล	SERVICES

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	บริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม
101	LOXLEY	บมจ.ลือกษเล็ย	SERVICES
102	MAKRO	บมจ.สยามแม็คโคร	SERVICES
103	MINOR	บมจ.ไมเนอร์ คอร์ปอเรชั่น	SERVICES
104	NC	บมจ.นิวซีดี (กรุงเทพฯ)	SERVICES
105	SINGER	บมจ.ซิงเกอร์ ประเทศไทย	SERVICES
106	SPC	บมจ.สหพัฒนพิบูล	SERVICES
107	SPI	บมจ.สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง	SERVICES
108	WG	บมจ.ไวท์กรุ๊ป	SERVICES
109	APRINT	บมจ.อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง	SERVICES
110	BEC	บมจ.บีอีซี เวิลด์	SERVICES
111	CSR	บมจ.เทพธานีกรีฑา	SERVICES
112	CVD	บมจ.ซีวีดี เอนเตอร์เทนเมนต์	SERVICES
113	FE	บมจ.ฟาร์อีสท์ คีดีบี	SERVICES
114	GMMM	บมจ.จีเอ็มเอ็ม มีเดีย	SERVICES
115	GRAMMY	บมจ.จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่	SERVICES
116	ITV	บมจ.ไอทีวี	SERVICES
117	LIVE	บมจ.ไลฟ์ อินคอร์ปอเรชั่น	SERVICES
118	MAJOR	บมจ.เมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ กรุ๊ป	SERVICES
119	MATI	บมจ.มดิชน	SERVICES
120	NMG	บมจ.เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป	SERVICES
121	POST	บมจ.โพสต์ พับลิชชิ่ง	SERVICES
122	RS	บมจ.อาร์เอส	SERVICES
123	SAFARI	บมจ.ซาฟารีเวิลด์	SERVICES
124	SE-ED	บมจ.ซีเอ็ดดูเคชั่น	SERVICES
125	SPORT	บมจ.สยามสปอร์ต ชินดิเคท	SERVICES

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	บริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม
126	TBSP	บมจ.ไทยบริติช ซีเกวริตี้ พรินติ้ง	SERVICES
127	TRAF	บมจ.ทราฟฟิคคอร์เนอร์โฮลดิ้งส์	SERVICES
128	UBC	บมจ.ยูไนเต็ด บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่น	SERVICES
129	AA	บมจ.แอ็ดวานซ์ อะโกร	INDUSTRIALS
130	TCP	บมจ.ไทยเคนเปเปอร์	INDUSTRIALS
131	CTW	บมจ.จรัญไทยไวร์แอนด์เคเบิล	INDUSTRIALS
132	FMT	บมจ.ฟูรูกาวา เมทัลล์ (ไทยแลนด์)	INDUSTRIALS
133	KKC	บมจ.กุลธรเคอร์บี	INDUSTRIALS
134	PATKL	บมจ.พัฒนากล	INDUSTRIALS
135	ALUCON	บมจ.อลูคอน	INDUSTRIALS
136	CSC	บมจ.ฝาจีบ	INDUSTRIALS
137	NEP	บมจ.เอ็นอีพี อสังหาริมทรัพย์และอุตสาหกรรม	INDUSTRIALS
138	TCOAT	บมจ.อุตสาหกรรมผ้าเคลือบพลาสติกไทย	INDUSTRIALS
139	TFI	บมจ.ไทยฟิล์มอินคัสตรี	INDUSTRIALS
140	THIP	บมจ.ทานตะวันอุตสาหกรรม	INDUSTRIALS
141	TMD	บมจ.อุตสาหกรรมถังโลหะไทย	INDUSTRIALS
142	TOPP	บมจ.ไทย โอ.พี.พี.	INDUSTRIALS
143	TPP	บมจ.ไทยบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์	INDUSTRIALS
144	VARO	บมจ.วโรปกรณ์	INDUSTRIALS
145	ATC	บมจ.อะโรเมติกส์ (ประเทศไทย)	INDUSTRIALS
146	PATO	บมจ.พาโตเคมีอุตสาหกรรม	INDUSTRIALS
147	TCB	บมจ.ไทยคาร์บอนแบล็ค	INDUSTRIALS
148	TCCC	บมจ.ไทยเซ็นทรัลเคมี	INDUSTRIALS
149	TPA	บมจ.ไทยโพลีอะคริลิก	INDUSTRIALS
150	TPC	บมจ.ไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์	INDUSTRIALS

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	บริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม
151	UP	บมจ.ยูนิย่นพลาสติก	INDUSTRIALS
152	UV	บมจ.ยูนิ เวเนเจอร์	INDUSTRIALS
153	VNT	บมจ.วินิไทย	INDUSTRIALS
154	YCI	บมจ.ยงไทย	INDUSTRIALS
155	AH	บมจ.อาบีโก ไฮเทค	INDUSTRIALS
156	BAT-3K	บมจ.ไทยสโตร์จ แบตเตอรี่	INDUSTRIALS
157	CWT	บมจ.ชัยวัฒนา แทนเนอรี่ กรุ๊ป	INDUSTRIALS
158	GYT	บมจ.ก๊วยเตี๋ย (ประเทศไทย)	INDUSTRIALS
159	SMC	บมจ.เอสเอ็มซี มอเตอร์ส	INDUSTRIALS
160	SPG	บมจ.สยามกันท์กรุ๊ป	INDUSTRIALS
161	SPSU	บมจ.เอส.พี.ซูซูกิ	INDUSTRIALS
162	TRU	บมจ.ไทยรุ่งยูนิย่นคาร์	INDUSTRIALS
163	DTCI	บมจ.ดี.ที.ซี.อินเตอร์สตร์	CONSUMER PRODUCTS
164	FANCY	บมจ.แฟนซีวู้ด อินเตอร์สตร์	CONSUMER PRODUCTS
165	MODERN	บมจ.โมเดิร์นฟอรั่มกรุ๊ป	CONSUMER PRODUCTS
166	OGC	บมจ.โอเชียนกลาส	CONSUMER PRODUCTS
167	SITHAI	บมจ.ศรีไทยซูเปอร์แวร์	CONSUMER PRODUCTS
168	SUN	บมจ.ซันวู้ดอินเตอร์สตร์	CONSUMER PRODUCTS
169	JCT	บมจ.แจ็กเก็ตอุตสาหกรรม (ไทย)	CONSUMER PRODUCTS
170	OCC	บมจ. โอ ซี ซี	CONSUMER PRODUCTS
171	S & J	บมจ.เอส แอนด์ เจ อินเตอร์เนชั่นแนล เอนเตอร์ไพรส์	CONSUMER PRODUCTS
172	BATA	บมจ.รองเท้าบาตาแห่งประเทศไทย	CONSUMER PRODUCTS
173	BNC	บมจ.บางกอกไนลอน	CONSUMER PRODUCTS
174	BTNC	บมจ.บุตคินิวซีตี้	CONSUMER PRODUCTS

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	บริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม
175	CPH	บมจ.คาสเซอร์ฟิค โซลคิงส์	CONSUMER PRODUCTS
176	CPL	บมจ. ซี.พี.แอล.กรุ๊ป	CONSUMER PRODUCTS
177	HT	บมจ.วาไทยอุตสาหกรรม	CONSUMER PRODUCTS
178	NPK	บมจ.นิวพลัสสินคัง	CONSUMER PRODUCTS
179	PAF	บมจ.แพนเอเชียฟู้ดแวร์	CONSUMER PRODUCTS
180	PG	บมจ.ประชาอากรณ	CONSUMER PRODUCTS
181	PRANDA	บมจ.แพรนด้า จิวเวลรี่	CONSUMER PRODUCTS
182	SAWANG	บมจ.สว่างเอ็กซ์พอร์ต	CONSUMER PRODUCTS
183	SUC	บมจ.สหยูเนี่ยน	CONSUMER PRODUCTS
184	TNL	บมจ.ธนูลักษณ์	CONSUMER PRODUCTS
185	TPCORP	บมจ.เท็กซ์ไทล์เพรสทิจ	CONSUMER PRODUCTS
186	TTI	บมจ.โรงงานผ้าไทย	CONSUMER PRODUCTS
187	TTTM	บมจ.ไทยไทเรเท็กซ์ไทล์มิลล์	CONSUMER PRODUCTS
188	UF	บมจ.ยูเนี่ยนฟู้ดแวร์	CONSUMER PRODUCTS
189	UPF	บมจ.ยูเนี่ยนไฟโอเนียร์	CONSUMER PRODUCTS
190	UT	บมจ.ยูเนี่ยนอุตสาหกรรมสิ่งทอ	CONSUMER PRODUCTS
191	WACOAL	บมจ.ไทยวาโก้	CONSUMER PRODUCTS
192	AMATA	บมจ.อมตะ คอร์ปอเรชั่น	PROPERTY&CONSTRUCTION
193	AP	บมจ.เอเชียพร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์	PROPERTY&CONSTRUCTION
194	CI	บมจ.ชาญอิสสระ ดีเวลลอปเม้นท์	PROPERTY&CONSTRUCTION
195	CK	บมจ. ช.การช่าง	PROPERTY&CONSTRUCTION
196	CPN	บมจ.เซ็นทรัลพัฒนา	PROPERTY&CONSTRUCTION
197	ESTAR	บมจ.อีสเทอร์น สตาร์ เรียลเอสเตท	PROPERTY&CONSTRUCTION

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	บริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม
198	GOLD	บมจ.แผ่นดินทอง พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์	PROPERTY&CONSTRUCTION
199	HEMRAJ	บมจ.เหมราชพัฒนาที่ดิน	PROPERTY&CONSTRUCTION
200	ITD	บมจ.อิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์	PROPERTY&CONSTRUCTION
201	KTP	บมจ.เคปเปล ไทย พร็อพเพอร์ตี้	PROPERTY&CONSTRUCTION
202	LALIN	บมจ.ลลิต พร็อพเพอร์ตี้	PROPERTY&CONSTRUCTION
203	LH	บมจ.แลนด์แอนด์เฮาส์	PROPERTY&CONSTRUCTION
204	LPN	บมจ.แอล.พี.เอ็น. ดีเวลลอปเม้นท์	PROPERTY&CONSTRUCTION
205	MK	บมจ.มั่นคงเคหะการ	PROPERTY&CONSTRUCTION
206	NOBLE	บมจ.โนเบิล ดีเวลลอปเมนต์	PROPERTY&CONSTRUCTION
207	PLE	บมจ.เพาเวอร์ไลน์ เอนจิเนียริง	PROPERTY&CONSTRUCTION
208	QH	บมจ.ควอลิตี้เฮาส์	PROPERTY&CONSTRUCTION
209	ROJANA	บมจ.สวนอุตสาหกรรมโรจนะ	PROPERTY&CONSTRUCTION
210	SAMCO	บมจ.สัมมากร	PROPERTY&CONSTRUCTION
211	SIRI	บมจ.แสนสิริ	PROPERTY&CONSTRUCTION
212	SPALI	บมจ.ศุภาลัย	PROPERTY&CONSTRUCTION
213	STEC	บมจ.ซีโน-ไทย เอ็นจิเนียริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น	PROPERTY&CONSTRUCTION
214	TFD	บมจ.ไทยพัฒนาโรงงาน อุตสาหกรรม	PROPERTY&CONSTRUCTION
215	TICON	บมจ.ไทคอน อินดัสเทรียล คอนเน็คชั่น	PROPERTY&CONSTRUCTION
216	DCC	บมจ.ไดนาสตีเชรามิก	PROPERTY&CONSTRUCTION
217	KWH	บมจ.วิก แอนด์ สุกกันต์	PROPERTY&CONSTRUCTION
218	SCC	บมจ.ปูนซิเมนต์ไทย	PROPERTY&CONSTRUCTION

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	บริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม
219	SCCC	บมจ.ปูนซีเมนต์นครหลวง	PROPERTY&CONSTRUCTION
220	SCP	บมจ.ทักษิณคอนกรีต	PROPERTY&CONSTRUCTION
221	SSI	บมจ.สหวิริยาสีลอินดัสตรี	PROPERTY&CONSTRUCTION
222	SSSC	บมจ.ศูนย์บริการเหล็กสยาม	PROPERTY&CONSTRUCTION
223	STPI	บมจ.เอสทีพี แอนด์ ไซ	PROPERTY&CONSTRUCTION
224	TASCO	บมจ.ทีปโก้แอสฟัลท์	PROPERTY&CONSTRUCTION
225	TCMC	บมจ.อุตสาหกรรมพรมไทย	PROPERTY&CONSTRUCTION
226	TGCI	บมจ.ไทย-เยอรมัน เซรามิก อินดัสตรี	PROPERTY&CONSTRUCTION
227	UMI	บมจ.สหโมเสคอุตสาหกรรม	PROPERTY&CONSTRUCTION
228	VNG	บมจ.วนชัย กรุ๊ป	PROPERTY&CONSTRUCTION

โดยที่	AGRO&FOOD INDUSTRY	= เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
	RESOURCES	= ทรัพยากร
	TECHNOLOGY	= เทคโนโลยี
	SERVICES	= บริการ
	INDUSTRIALS	= สินค้าอุตสาหกรรม
	CONSUMER PRODUCTS	= สินค้าอุปโภคบริโภค
	PROPERTY&CONSTRUCTION	= อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ภาคผนวก ข

รายชื่อหลักทรัพย์ ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการ
พึงรับพึงจ่ายรวม กับการเปลี่ยนแปลงรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร

ตารางผนวกที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม
กับการเปลี่ยนแปลงรายได้และรายการสินทรัพย์ถาวร โดยเรียงตามชื่อย่อ
ภาษาอังกฤษ

หลักทรัพย์	a	b ₁	b ₂
AA	0.683621	0.780225	- 1.078022
ADVANC	-0.067623	-1.566417	0.413510
AH	0.654734	0.454814	- 1.231141
AHC	-0.018979	0.057535	0.013981
ALUCON	0.287280	1.078140	- 0.401467
AMATA	0.114107	-0.622169	- 0.838309
AP	0.057746	-0.087903	0.239440
APRINT	0.236503	-0.034571	- 0.364269
APURE	0.180359	0.087056	- 0.618139
ASIAN	0.183788	-0.027901	- 0.533611
ASIMAR	0.059775	0.299683	- 0.145781
ATC	0.011986	0.650772	- 0.066768
BAFS	0.061422	-7.193186	- 0.144652
BANPU	-0.035803	-0.908440	0.154785
BAT-3K	0.095753	0.195351	- 0.218351
BATA	0.044534	0.101158	- 0.507139
BCP	-0.167786	0.038293	0.410343
BEC	-0.058763	1.788532	0.490555
BECL	0.005078	2.656986	- 1.106583
BGH	-0.063064	2.588391	- 0.023635
BIGC	-0.194984	-0.656186	0.225861
BJC	0.062747	-0.602091	- 0.137910
BNC	0.210994	0.203926	- 0.728056
BTNC	0.001717	0.105599	0.007626

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

หลักทรัพย์	a	b ₁	b ₂
CCET	0.187945	0.394425	- 0.933908
CENTEL	-0.031855	0.254885	0.005230
CFRESH	-0.070865	-0.001665	0.411350
CHOTI	0.065220	-0.001814	- 0.269997
CI	-0.005306	-0.106700	0.393115
CK	-0.116004	0.004202	4.518282
CM	-0.016964	-0.551849	- 0.014486
CPF	-0.367004	0.342965	0.792686
CPH	-0.026414	0.281329	0.075026
CPI	-0.016694	-0.122138	- 0.006339
CPL	0.196581	-0.048422	- 1.224570
CPN	0.044075	-0.359380	- 0.060363
CSC	0.047329	0.578674	- 0.106710
CSR	0.560746	0.106999	- 0.639210
CTW	0.031278	-0.308887	- 0.129964
CVD	0.066280	0.891694	- 0.551037
CWT	-0.040127	-0.113977	0.117383
DCC	-0.085939	0.118164	0.088971
DELTA	-0.709425	1.008264	4.258300
DRACO	0.110779	0.072928	- 0.264308
DTC	-0.138947	-0.504484	0.206489
DTCI	0.353119	0.307427	- 0.756716
EGCOMP	0.590970	8.003634	- 1.087146
ERAWAN	0.796794	2.182517	- 0.891725
ESTAR	0.461468	8.487109	- 2.034232

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

หลักทรัพย์	a	b ₁	b ₂
F&D	0.078456	-0.049985	- 0.184878
FANCY	0.917867	0.216195	- 1.784892
FE	0.147336	-0.236271	- 0.603459
FMT	-0.028324	-0.142071	0.041009
GENCO	0.046554	0.218034	- 0.105546
GFPT	0.342115	0.123121	- 0.529703
GMMM	0.049321	0.984099	- 1.208137
GOLD	0.064016	-0.504620	- 0.223576
GRAMMY	0.332870	0.426208	- 2.798129
GYT	-0.063228	1.450292	0.231528
HANA	-0.272368	1.287640	0.654843
HEMRAJ	0.157416	0.013931	- 1.024094
HMPRO	0.261856	0.456871	- 0.534475
HT	0.050577	0.095685	- 0.227592
HTC	0.091294	0.121344	- 0.139625
ICC	-0.034850	0.120568	0.219927
IEC	0.160930	0.338038	- 1.320756
INET	-0.060893	0.516223	0.140485
ITD	0.351559	-0.122246	- 0.997915
ITV	-0.076480	-0.838168	1.981695
JCT	0.055707	-0.101139	- 0.114553
JUTHA	0.148549	-0.965146	- 0.141798
KCE	0.143341	-0.143863	- 0.250787
KDH	-0.041989	-0.231962	0.031208
KKC	-0.123091	-0.519608	0.149350

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

หลักทรัพย์	a	b ₁	b ₂
KTP	0.230494	-1.403071	- 1.203133
KWC	0.003885	1.637040	- 0.030897
KWH	0.353423	-0.034394	- 0.859484
LALIN	0.028160	0.177746	0.220834
LANNA	0.120243	0.264446	- 0.440845
LEE	0.362852	0.020786	- 0.760056
LH	0.260581	2.205845	-26.213924
LIVE	-0.274573	2.256061	0.583005
LNH	0.085598	-0.289548	- 0.133686
LOXLEY	0.084042	-0.348878	- 0.800804
LPN	0.136426	-0.225215	- 0.691075
LRH	0.053182	0.286407	- 0.081131
LST	0.083859	0.210513	- 0.239627
MAJOR	0.125840	0.869057	- 0.239552
MAKRO	0.352595	-0.127736	- 0.674948
MALEE	-0.056877	0.091825	0.114983
MANRIN	0.215734	-0.651349	- 1.224491
MATI	0.223674	1.833464	- 0.529180
M-CHAI	0.268298	0.401153	- 0.383432
MINOR	-0.034257	-0.069200	0.111557
MINT	0.277316	-0.210333	- 0.407457
MK	-0.127950	-0.092343	0.555785
MODERN	0.007954	0.159277	- 0.054901
MPT	0.047763	0.028000	- 0.111074
MSC	-0.059349	-0.198786	0.152965

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

หลักทรัพย์	a	b ₁	b ₂
NC	0.081239	0.316408	- 1.080705
NEP	-0.086254	1.573795	0.165578
NMG	0.028842	-0.585405	- 0.078400
NOBLE	0.107029	0.683433	- 1.851494
NPK	-0.024108	-0.792519	- 0.018455
NTV	0.253593	-1.098575	- 0.324610
OCC	0.127666	0.103504	- 1.125716
OGC	-0.067237	0.726380	0.105192
OHTL	0.175188	-0.745913	- 0.242510
PA	0.250041	-2.030623	- 0.393853
PAF	-0.240314	-0.394137	0.539710
PATKL	-0.135017	0.551011	0.502898
PATO	0.751496	0.398423	- 4.317839
PB	0.318283	0.440205	- 0.434395
PDI	0.329299	0.133066	- 0.638113
P-FCB	-0.010976	-0.262254	0.112928
PG	0.126865	-0.154108	- 0.424989
PLE	0.071212	-0.634403	0.153174
POST	0.181025	0.811081	- 0.458459
PPC	0.006368	0.000766	- 0.089977
PR	0.006001	0.006618	- 0.127651
PRANDA	0.195821	0.174719	- 1.028744
PSL	-0.038513	-0.205087	0.005848
PTT	0.012475	0.359239	- 0.060390
PTTEP	0.263779	0.827293	- 0.459756

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

หลักทรัพย์	a	b ₁	b ₂
QH	0.051686	0.399026	- 0.249445
RAM	0.287828	-1.541939	- 0.439656
RATCH	0.049436	0.725317	- 0.081363
RCL	-0.032377	-0.002954	0.031334
RHC	0.264175	0.562424	- 0.407522
ROH	0.208212	0.334911	- 0.321153
ROJANA	0.038349	-1.665771	- 0.056726
RS	-0.446827	-0.433429	2.277212
S & J	0.256181	0.514235	- 0.845325
S&P	0.049810	-0.308700	- 0.141417
SAFARI	-0.356456	0.062185	0.412706
SAMART	0.225628	-0.210815	- 0.880625
SAMCO	0.269246	-0.351847	- 3.186193
SAMTEL	0.066289	0.051459	- 0.286239
SATTEL	-0.075625	0.351469	0.107009
SAUCE	0.151001	-0.007577	- 0.387893
SAWANG	-0.027956	0.382691	0.719997
SCC	-0.098049	-1.216690	0.177724
SCCC	0.168358	-0.674526	- 0.300481
SCP	-0.034716	0.017697	0.087430
SE-ED	0.095905	-0.994984	- 0.383175
SFP	-0.052210	-0.011165	0.069149
SH	0.083483	0.090196	- 0.234340
SHANG	-0.039981	-0.466563	0.075381
SHIN	-0.000274	-0.561761	0.006507

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

หลักทรัพย์	a	b ₁	b ₂
SINGER	0.016392	0.151756	0.102793
SIRI	-0.032475	0.087875	0.637605
SITHAI	0.082505	-0.084937	- 0.156249
SMC	0.094596	-0.083443	- 0.320490
SORKON	0.276586	-0.645077	- 0.756960
SPALI	0.211751	-0.211546	- 2.359754
SPC	-0.026320	0.198868	0.213432
SPG	-0.188809	-0.785564	0.644392
SPI	-0.004449	0.716059	- 0.011920
SPORT	0.096551	-0.000898	- 0.562103
SPSU	0.018007	-0.275420	- 0.393768
SSC	-0.635069	-0.328291	1.612380
SSF	-0.091940	0.007090	0.161148
SSI	-0.097631	0.046733	0.180275
SSSC	0.024785	-0.281114	- 0.026596
SST	0.070753	2.930955	- 0.139166
STA	-0.214652	0.030450	1.075076
STEC	0.615963	-1.266024	- 1.943691
STPI	0.111885	0.007968	- 0.217999
SUC	0.095351	-1.171421	- 0.482581
SUN	0.086524	-0.759407	- 0.736606
SUSCO	-0.450600	0.037735	0.795692
SVH	-0.029478	0.436676	0.001979
SVI	-0.148610	0.008212	0.670863
SVOA	0.119397	0.193968	- 0.985128

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

หลักทรัพย์	a	b ₁	b ₂
TAF	0.583542	0.517725	- 2.104768
TASCO	-0.075526	0.534897	0.110418
TBSP	0.477122	0.093984	- 0.879784
TC	-0.117675	-0.071967	0.330353
TCB	0.032839	0.083446	- 0.149959
TCCC	-0.000340	0.048843	0.060380
TCMC	0.048806	0.017549	- 0.070116
TCOAT	-0.025954	0.245636	0.036579
TCP	-0.022885	-0.131595	0.021540
TF	0.233902	-0.070954	- 0.839234
TFD	0.002285	-0.089981	- 0.027303
TFI	-0.036682	0.257564	0.019788
TGCI	-0.122928	0.801493	0.191198
THIP	-0.013389	-0.026079	0.007199
TICON	-0.125074	0.234150	0.077915
TIPCO	0.224303	-0.029769	- 0.621205
TLUXE	0.038666	-0.012898	- 0.109688
TMD	0.286690	0.010613	- 0.513149
TNL	0.033889	0.087664	- 0.147033
TOPP	0.040226	-0.228162	- 0.121858
TPA	0.131157	0.410400	- 0.633515
TPC	0.020749	-0.173998	- 0.044263
TPCORP	-0.163424	0.153776	0.375273
TPP	-0.010491	1.490055	0.034709
TRAF	-0.097035	0.103282	0.387359

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

หลักทรัพย์	a	b ₁	b ₂
TRS	0.109695	0.088939	- 0.429058
TRU	-0.150897	-0.248682	0.410512
TRUBB	0.105823	0.722756	- 0.459871
TRUE	-0.098249	0.567144	0.062896
TSTE	0.010842	-0.140982	- 0.009090
TT&T	-0.009605	-1.438471	- 0.094064
TTI	0.261425	-0.934876	- 0.541703
TTTM	0.305495	-0.180324	- 0.561347
TUF	0.180771	-0.085711	- 0.756312
TVO	0.002211	-0.130194	- 0.024966
TWFP	-0.903627	-0.382526	2.075641
UBC	-0.042471	-3.266322	0.143086
UCOM	0.116112	-0.101559	- 1.434984
UF	-0.319051	2.130457	0.668275
UFM	0.146335	-1.060266	- 0.289880
UMI	0.304411	0.410564	- 0.556627
UP	0.366224	0.623936	- 0.714585
UPF	-0.028936	-0.300132	0.044883
UPOIC	-0.840163	-0.638859	1.270667
UST	-0.017938	-0.227000	- 0.002974
UT	0.147915	-0.823235	- 0.515509
UV	0.074106	-0.692637	- 0.333824
VARO	-0.596461	0.645465	1.023415
VIBHA	0.018489	-1.054323	- 0.048406
VNG	0.312577	0.066717	- 0.397651

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

หลักทรัพย์	a	b ₁	b ₂
VNT	-0.048063	-0.589776	0.073814
WACOAL	0.000181	0.433486	- 0.000497
WG	-0.171866	-1.581629	0.463217
YCI	0.048998	1.264117	- 0.159023

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้น

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้น

ทดสอบเงื่อนไขที่ 1 ค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อนเท่ากับศูนย์

เงื่อนไขนี้ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบ เนื่องจากเมื่อใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดในการประมาณค่า a , b_1 และ b_2 จะทำให้ $e(\text{error}) = 0$ เสมอ

***ทดสอบเงื่อนไขที่ 2 ค่าคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ (ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข)

H_0 : ค่าคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

H_1 : ค่าคลาดเคลื่อนไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov		
	Statistic	df	Sig.
Unstandardized Residual	.141	2508	.000

จากตารางข้างต้นพบว่าค่า α ระดับนัยสำคัญทางสถิติของสถิติทดสอบ Kolmogorov-Smirnov = .000 < .05 จึงยอมรับ H_1 หรือสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ

ทดสอบเงื่อนไขที่ 3 ค่าคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระกัน

H_0 : ค่าคลาดเคลื่อน e_i และ e_j เป็นอิสระกัน

H_1 : ค่าคลาดเคลื่อน e_i และ e_j ไม่เป็นอิสระกัน

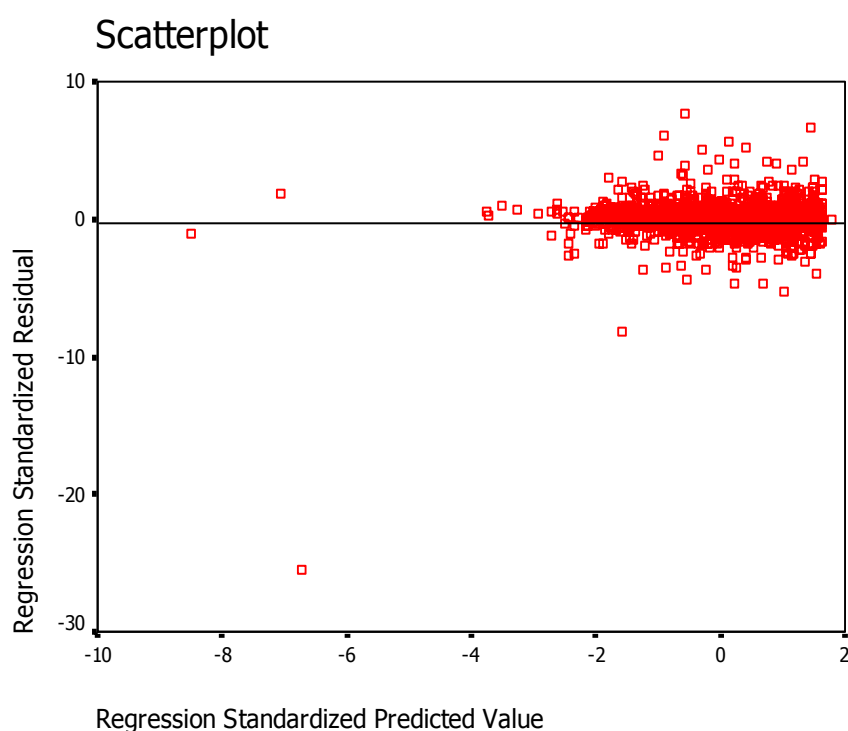
Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.190	.036	.035	.07469808	2.161

สถิติทดสอบคือ Durbin-Watson ดูจากตารางด้านบน โดยมีค่า Durbin-Watson = 2.161 ซึ่งมีค่าใกล้ 2 หรืออยู่ระหว่าง 1.5 และ 2.5 จึงยอมรับ H_0 หรือสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

***ทดสอบเงื่อนไขที่ 4 ค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนต้องคงที่ Homoscedastic (ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข)

การทดสอบว่าความแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนคงที่หรือไม่ มีวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบหาปัญหาความไม่คงที่ของค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน ซึ่งปัญหานี้เรียกว่า Heteroscedastic โดยใช้กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized residuals : ZRESID) กับค่าประมาณ Y ในรูปมาตรฐาน (Standardized predicted values : ZPRED)

จากกราฟด้านบน ได้มีการพล็อตความสัมพันธ์ระหว่าง ค่าคลาดเคลื่อนกับค่าประมาณ Y ถึงแม้ว่าค่าคลาดเคลื่อนจะกระจายอยู่รอบๆ ศูนย์ แต่ว่า มีค่าคลาดเคลื่อนที่มีช่วงกว้างมาก ซึ่งในกรณีนี้จะถือว่า $\text{Var}(e)$ มีค่าไม่คงที่

ทดสอบเงื่อนไขที่ 5 ตัวแปรอิสระ x_i และ x_j ต้องเป็นอิสระต่อกัน

Coefficients		
	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
REV	.999	1.001
PPE	.999	1.001

พิจารณาค่า Tolerance ของตัวแปร REV และ PPE เท่ากับ .999 โดยมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์ต่อน้อยหรือเรียกว่าตัวแปรอิสระของสมการ ถดถอยนี้มีความเป็นอิสระต่อกัน และเมื่อพิจารณาถึงค่า VIF (Variance Inflation Factor) มีค่า เท่ากับ 1.001 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวปณิธาน สุจิรัชชาติ

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 5 เดือนเมษายน พ.ศ. 2523

สถานที่เกิด

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ